

SPRAWOZDANIE DYREKCYI C. K. GIMNAZYUM

W BOCHNI

ZA ROK SZKOLNY

1902.

TREŚĆ:

Komentarz do I. pieśni Iliady. (Dokończenie). Napisał Dr. Marcin Sas.
Wiadomości szkolne.

KRAKÓW.

NAKLADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO

W Drukarni W. L. ANCYZYCA I SPÓŁKI.

1902.

128 125.
Spot 6

Komentarz do I. pieśni Iliady.

(Dokończenie od w. 223 do w. 610)*.)

W. 223—247. Dalszy ciąg sporu Achillesa i Agamemnona.

W. 223. ἐξαῦτις znowu, na nowo.

ἀταρτηρός 3 ostry, nieprzyjazny.

ἐπέεσσιν = at. ἐπεσιν, powstało z jońskiego ἐπεσ-σιν przez dodanie końcówki εσσιν, o której była mowa przy w. 4., do tematu ἐπεσ: ἐπέσ-εσσιν po wypadnięciu σ między dwoma samogłoskami: ἐπέεσσιν. Bekker, chcąc usunąć tę formę, przekazaną rękopismami, zmienił tekst na ἀταρτηροῖσι ἐπέεσσιν, którą to konjekturę przyjmuje Rzach.

W. 225. οἶνοβαρής 2 (οἶνος, βαρῦς 3) opój, pijanica.

ἤ καρδίη serce.

ἤ rzadko ὁ ἔλαφος jeleni, znamię tchórzostwa.

W. 226. θωρήσσω uzbrajam.

W. 227. ὁ λόγος zasadzka.

ὁ ἀριστεύς, ἕως najlepszy, najznakomitszy mąż; por. ἀριστος. Joński dat. plur. ἀριστήεσσιν = at. ἀριστεύσιν powstał z tematu mocnego ἀριστηρ przez dodanie końcówki εσσιν, o której powstaniu była mowa przy w. 4., drogą: ἀριστηρ-εσσιν = ἀριστήF-εσσιν = ἀριστή-εσσιν.

W. 228. δεῖ ma często u Homera znaczenie spójnika przyczynowego i = γάρ; por. w. 200.

ἤ κήρ, ὅς śmierć.

εἰδομαι zdaje się powstało z Fεῖδ-ο-μαι, por. οἶδ-α = Fοῖδ-α, łac. vid-eor.

W. 230. ἀποαιρεῖσθαι odbierać.

ἀντίον przeciw, przeciwko.

W. 231. δημοβόρος 2 niszczący dobra ludu; wyraz, złożony z δήμος gmina, lud i βι-βρώσσω jem, niszczyć.

βασιλεύς nom. praedicati, do którego należy dopełnić łącznik εἰ.

οὔτιδανός 3 nie nie wart, niepoń.

*) Początek Komentarza od w. 1. do 222. wyszedł w Sprawozdaniu Dyrekcji c. k. Gimnazjum w Bochni za rok szkolny 1901.

W. 232. ὄστατα po raz ostatni.

λωβάζομαι dep. med.; wyraz ten dobrze przelożył Augustyn Szmurło (Warszawa 1887), źle Teofil Ziemia (Lwów 1890).

W. 233. ὁ ὄρκος przysięga.

ἐπὶ θυμῷ = at. ἐπόμνημι przysięgam na eo, med. z accus. zaklinam się, pod przysięgą zaręczam.

W. 234. καὶ μὰ z accus. zaiste, na.

τὸ φύλλον liść.

ὁ ὄζος konar, gałąź, pęd.

W. 235. φύω rodzę, wypuszczam.

ἡ τομὴ odziomek, pień; por. τέμνω tnę.

W. 236. ἀναθιγέω znowu się zazieleniam, zakwitam.

περὶ λέπῳ dokola oblupuję kogo z czego z podwójnym accus.: t. j. σκήπτρον i φύλλά τε καὶ φλοιόν.

ὁ χαλκός spiż, siekiera.

ὁ φλοιός kora.

W. 237. αὐτε zaś, znowu.

μὲν t. j. σκήπτρον.

υἴες podobnie, jak we w. 162., z tematu υἷ przez dodanie końcówki ες; w at. dyalekcie mamy nom. plur. według 2. dekl. od tematu υἷο: υἷο-ι, albo według 3. dekl. υἷεις, utworzony od tematu monego υἷου przez dodanie końcówki ες, przez przejście υ w F i przez wypadnięcie F: υἷου-ες = υἷεF-ες = υἷέ-ες = υἷεῖς, do którego nom. sing. jest υἷός, utworzony od tematu słabego υἷυ; por. γλυκός, gen. sing. γλυκευ-ος = γλυκέF-ος = γλυκέος.

W. 238. ἡ παλάμη dłoń; por. lac. palma.

φορέω = φέρω noszę.

δικασπóλος (ἡ δικη słuszność, sprawiedliwość) sędzia; δικασπóλοι dopowiedzenie do υἷες.

ἡ θεμία plur. θεμιστες prawa, ustawy; por. τιθημι.

W. 239. πρὸς Διός od Zeusa, t. j. z polecenia Zeusa, w imieniu Zeusa.

εἰρύαται = εἴρυνται indic. praes. m. 3. os. l. mn. od εἶρμημι, o którego znaczeniu i pochodzeniu zob. w. 116. Kończówka αται powstała z końcówki νται przez zamianę υ w α podobnie, jak końcówka accus. sing. υ, odpowiadająca łacińskiej m, w 3. deklinacyi po spółgłosce przechodzi w α n. p. φυλακ-υ = φυλακ-α, lac. custod-m = custod-em. Kończówka νται przechodzi prawidłowo w αται tylko w tematach, zakończonych na spółgłoskę n. p. φθείρω niszczyć indic. perf. p. 3. os. l. mn. ε-φθαρ-νται, utworzony od tematu słabego φθρ po wstawieniu α przed ρ dla ułatwienia wymowy, = ε-φθάρ-αται. W dyalekcie joń-

skim występuje ta przemiana i po tematach zakończonych na samogłoskę przez analogię do tematów, zakończonych na spółgłoskę.

W. 240. ἡ ποθῆ τέσκnota.

ῥίαις accus. plur., utworzony od tematu ῥί przez dodanie końcówki αις. W at. dyalekcie mamy acc. pl. ῥιούς, utworzony według 2. deklinacyi od tematu ῥίο przez dodanie końcówki υς, która powstała z końcówki acc. sing. υ ις: ῥιό-υς, po wypadnięciu υ, wskutek czego ο przeszło w ου przez wzdłużenie zastępcze: ῥιούς. Nadto mamy w at. dyalekcie acc. pl. ῥιείς, co jest nom. pl., przeniesionym do acc. pl. podobnie, jak w γλυκεῖς.

W. 242. εὔτε kiedy.

ἀνδροφόνος 2 (ἀνῆρ, φονεύω zabijam) zabójca mężów.

W. 241. Co do περ zob. w. 131.

W. 243. ἐνδοθι wewnątrz t. j. w piersi.

ὁ θυμός serce.

ἀμύσσω ranię.

W. 244. γιόμενος gniewając się na siebie samego.

ὅτε ponieważ.

τιώ czcze, szanuję.

W. 245. ποτι = πρὸς z dat. na.

ἡ γαιη = γῆ ziemia. Forma at. γῆ powstała z jońskiej γαιη przez przejście ι w j, jak rzeczywiście brzmi, i przez ściągnięcie.

W. 246. χρύσειος = χρυσοῦς 3 złoty.

ὁ ἦλος gwóźdź.

πειρω (= περ-ιω, 4. kl.) obić, okuć; perf. p. πῆ-παρ-μαι, utworzone od tematu słabego πρ po wstawieniu α przed ρ dla ułatwienia wymowy.

W. 247. ἐτέρωθεν (ἕτερος 3 drugi) z drugiej strony.

μηγίω (ἡ μηῆνις) gniewam się.

W. 247—305. Nestor (Νέστωρ), król miasta Νόλος w Messenii, stara się napróżno pojednać spierających się, poczem po krótkich przemówieniach Agamemnona i Achillesa nastąpiło rozwiązanie zgromadzenia.

W. 248. ἡδυσπής (ἡδύς, ἔπος) 2 słodkomówiący.

ἀνορούω powstawać; por. ἀνόρνημι poruszyć, podnieść.

λιγύς 3 głośny.

ὁ ἀγορητής mowca na zgromadzeniu.

W. 249. ἡ αὐδή, głos, mowa; por. αὐδέω mówię.

W. 250. ἡ γενεά ród, pokolenie.

μῆροψ, οπιος śmiertelny, znikomy.

W. 251. ἐφθίατο = at. ἐφθιντο ind. plusquamperf. p. 3 os. l. mn.

od φθίνω niszczyć. Końcówka ατο odpowiada at. ντο, o czem zob. w. 239. — Od ἐφθίατο zależy τῷ = za niego.

οἶ = σφοτ...αυα = z nim razem, wspólnie.

τράφ-εν (= ἐ-τράφ-η-σαν od τρέφω żywić, chowam; zob. w. 57) ἡδὲ γέγοντο (γίγνομαι rodzę się) figura ὕστερον πρότερον.

W. 252. ἡγάθεος 3 (ἄγαν, θεός) nader boski, poświęty.

τρίτατος = τρίτος 3 trzeci.

Pokolenie, w którym Nestor żył, wynosiło około 30 lat. Nestor przeżył 2 pokolenia, a panował wśród 3.; miał tedy około 90 lat. Herodot II 142 podaje: γενεαὶ τρεῖς ἀνδρῶν ἑκατὸν ἑτεᾶ ἔστι.

W. 254. ὦ πόποι biada, przebóg.

τὸ πένθος smutek, bieda.

ἰκάνω dosięgam, trafiam.

W. 255. γηθήω cieszę się.

W. 256. κεχαροίατο = κεχάρουντο opt. aor. m. 3. os. l. mn. z replikacją od χαίρω (= χαρ-ίω) raduję się.

W. 257. μάρναμαι walczę, spieram się; σφῶν μαρναμένων gen. dualis, który w 2. i 3. deklinacyi kończy się na οιν, a u Homera zawsze na οιν.

W. 258. περὶ μὲν βουλὴν (acc. względu = w radzie). — περὶ δ' (anaphora) ἔστ'ε przewyższacie z gen. (Δαναῶν). Infinitivus μάχεσθαι zastępuje acc. względu = w walce.

W. 259. δέ = γάρ podobnie, jak we w. 200, 228.

W. 260. ποτέ nieraz.

ἀρεῶν 2 compar. do ἀγαθός: por. superl. ἀριστος; ἡε̄ περ ὑμῖν = ἡε̄ περ ὑμεῖς ἔστ'ε.

W. 261. ὀμιλέω obcuje, przestaje.

ἀθερίζω gardzę, lekceważę.

W. 262. πῶ enkl. jeszcze.

ἀνέρας = at. ἀνδρας ma początkową zgłoskę wzdłużoną z konieczności metrycznej; zob. §. 56. P. m. Forma jońska ἀνερ-ας jest utworzona od tematu mocnego ἀνερ przez dodanie końcówki ας; forma zaś atycka ἄν-δ-ρ-ας przez dodanie tej samej końcówki do tematu słabego ἀνρ, który powstał z tematu mocnego przez wyrzucenie ε, po wstawieniu δ między ν i ρ.

ἴδωμαι coniunct. aor. ze znaczeniem fut.

W. 263. οἶον (εἶδον) ὄντα.

Παιρθοος, syn Zeusa, król Lapitów (οἱ Λαπιθαῖαι), wojowniczego narodu Tessalii, który w bitwie, wszczętej podczas swej uczty weselnej z Hippodameją (Ἰπποδάμεια) Centaurów częścią zabił, częścią wypędził.

Δρύας, αντος, Καινέος, έως, Ἐξάδιος, Πολύφημος Lapitowie, którzy brali udział wraz Pirytoosem w walce z Centaurami.

W. 264. Καινέα acc. sing. z α krótkiem utworzony od tematu słabego Καινευ przez dodanie końcówki α po przejściu υ w F i po wypadnięciu tegoż: Καινευ-α = ΚαινέF-α = Καινέ-α.

άντιθεος 2 podobny bogu, boski.

W. 266. κάρτιστος = at. κράτιστος 3 superl. do κρατός (τò κράτος, κάρτος siła) najmocniejszy, najpotężniejszy.

κείνος = εκείνος ów.

ἐπιχθόνιος (χθών) 2 ziemski.

W. 267. εσαν = at. ἦσαν.

W. 258. ó φήρ, φηρός, forma eolska = at. θήρ, θερός zwierz, potwór, por. lac. fera; φήρες nazwani są centaurowie (Κένταυροι), dziki lud, mieszkający w Tessalii. Dopiero w późniejszej poezyi są Centaurowie przedstawieni jako podwójne postacie: pół konia, pół człowieka.

ὄρεσ-κῶος 2 (ὄρος, κειμαι leże, mieszkam) w górach obozujący, mieszkający.

ἐκπᾶγλως strasznie.

ἀπόλλυμι niszczyć.

W. 269. μεθουμιλέω z dat. obcować, przestawać z kim; τοῖσιν = z tymi t. j. Lapitami.

W. 270. τηλόθεν z daleka.

ἀπίη oddalony, daleki; przymiotnik, używany tylko w rodzaju żeńskim.

W. 271. κατ' ἐμ' αὐτόν = za siebie samego t. j. albo w pojedynku albo jako dowódca własnego oddziału. U Homera nigdy ἐμ' αὐτόν nie ściga się w ἐμ' αὐτόν, jak w dyalekcie at.

κείνοισι t. j. z Centaurami.

W. 272. βροτός, ή śmiertelny.

μαχέομαι jońska forma poboczna = atyckiej μάχομαι.

W. 273. βουλέων = at. βουλῶν; βουλέων czyta się przez synizezę.

ξύν lub συν-ιημι z acc. lub gen. rozumieniem, słucham; εἶνεν = at. ευνίεσαν indie. imperf. act. 3. os. l. mu. O powstaniu tych form zob. w. 8. i 57.

W. 274. ὕμεις = ὑμεῖς.

W. 275. ἀποαίρεο = at. ἀφαιροῦ imperat. praes. m. 2. os. sing. od ἀφαιρέομαι odbieram z podwójnym accus. τόνδε t. j. Achillesowi i δουρην t. j. Bryzejdy. Forma at. powstała z ἀφαιρέ-ε-σο = ἀφαιρέ-ε-ο = ἀφαιρέου = ἀφαιροῦ. Forma jońska powstała z ἀποαίρέ-ε-σο = ἀποαίρέ-ε-ο, po wyrzuceniu jednego ε ἀποαίρε-ο.

W. 276. εἰα = pozostaw mu t. j. Achillesowi ją t. j. Bryzejdę.

πρωτα na początku t. j. przy rozdzielaniu zdobyczy.

W. 278. ἀντιβίην (ἀντι, βία) hardo, dumnie.

ὁμοῖος 3 równy.

ἐμμορε otrzymał w udziale, osiągnął, indic. perf. act. 3. os. l. p. od μείρομαι (= σμέρ-جومαι); temat mocny σμερ, który występuje w τὸ μέρος cześć, lac. mereo zasługuję. Forma ἐμμορε powstała z tematu wzmoconego σμωρ przez reduplikację ε i upodobnienie σ w μ: ἐ-σμωρ-ε = ἐμμορε.

W. 279. σκηπτούχος (σκήπτρον, ἔχω) berło noszący.

καρτερός 3 waleczny; por. w. 266.

W. 280. γείνομαι rodzę.

W. 281. φέρτερος 3 tu: potężniejszy; zob. w. 169.

πλεόνεσσιν = at. πλέοσιν compar. do πολύς. Forma atycka powstała z tematu πλεον przez dodanie końcówki σιν po wypadnięciu ν: πλεόν-σιν = πλεο-σιν; w dyalekcie jońskim do tego samego tematu dodano końcówkę εσσιν, o której pochodzeniu była mowa przy w. 4.

W. 283. Po λίσσομαι należy uzupełnić przedmiot σε.

μεθ-έμεν infin. aor. act. = at. μεθ-εῖναι od μεθ-εἶμι τί τιμι przepuszczam komu co, χόλον τιμι przestają się gniewać na kogo. Forma jońska powstała od tematu ε̄ przez dodanie końcówki μεν: μεθ-ε-μεν, forma at. od tego samego tematu przez dodanie spójki ε i końcówki ναι: μεθ-ε-εναί = μεθ-εῖναι.

W. 284. τὸ ἐριος ogrodzenie, obrona.

πολεμοῖο gen. obiectivus = przed wojną.

πέλομαι jestem.

W. 286. ναὶ δὴ rzeczywiście.

ἡ μοῖρα słuszność.

W. 288. κρατέω (τὸ κράτος) z gen. mieć władzę nad kim.

W. 289. σημαίνω rozkazuję.

ᾶ acc. względu.

W. 290. ὁ ἀίχμητῆς dzidę rzucający, wojownik; por. ἡ ἀίχμη grot dzidy, dzida.

W. 291. προτίθεισι = at. προτιθέασι od প্রতিθῆμι pozwalam. Forma jońska jest utworzona według 1. konjugacji od tematu θε.

τὸ ὄνειδος zniewaga, obelga.

W. 292. ὑποβλήδην (ὑποβάλλω przerywam), przerywając mowę, wpadając w słowo.

W. 293. δειλός 3 (= δειλός, δεῖσαι) bojaźliwy.

W. 294. ὑπέικω ustępuję, ulegam.

W. 297. ἐνὶ φρεσὶ βάλλομαι biorę sobie do serca.

W. 301. ἀναίρῶ unoszę, zabieram.

W. 302. εἰ δ' ἄγε = εἰ δὲ βούλει, ἄγε jeśli ochota, to nuże; nuże; elipsa.

W. 303. αἵψα natychmiast, zaraz.

κελαινός 3 czarny.

ἔρωέω płynę.

τὸ δόρυ, δόρατος oszczep, włócznia; dat joński δουρί, utworzony od tematu δορυ, który powstał z tematu δορυ przez przejście υ do poprzedzającej zgłoski i utworzenie z ο dwugłoski ου podobnie, jak się dzieje z ι.

W. 304. ἀντιβίος 3 hardy, dumny.

W. 305. ἀνεστήτην = ἀνεστήτην ind. aor. act. 3. os. dualis = powstali, gdyż Agamemnon i Achilles swe mowy, wygłoszone we w. 285—303 po przemówieniu Nestora wypowiedzieli, siedząc.

W. 306 — 348. Agamemnon odsyła przez Odyseusza Chryzejdę jej ojcę, zarządza oczyszczenie wojska i rozkazuje Bryzejdę wyprowadzić z namiotu Achillesa.

W. 306. εἰ(F)ισ(F)ος = ἴσος, εἰ(F)ισ(F)η = ἴση, równy, równomierne zbudowany, umierny (Czubek).

W. 307. ἦμε zob. w. 47.

ὁ Μενoitιάδης, syn Menoitjosa (Μενoitιος), Patroklos (Πάτροκλος), przyjaciel i towarzysz Achillesa.

οἷς = σFοῖς, zaimek dzierżawczy; nom. σFός 3 swój, łac. suus, σF później wypadło i pozostawiło ślad w spiritus asper; stąd po και jest rozziw pozorny; zob. P. m. §. 65.

ὁ εταρος = at. εταῖρος towarzysz.

W. 308. προσέρω ciągnę naprzód; προσέρυσσεν = at. προσερυσεν; por. w. 141.

W. 309. Co do ἐν por. w. 142.

κρίνω wybieram.

εἰ(F)εἰκοσιν = at. (F)εικοσιν 20; w formie jońskiej występuje ε protetyczne. — Liczba żeglarzy na okrętach, służących do podróży, a nie do wojny, wynosiła zwykle 20.

W. 310. ἐς-βῆνω = at. εἰςβῆνω wchodzę; aor. słaby act. ἐς-βῆσε = at. εἰσέβησε ma znaczenie przechodnie: wprowadził.

W. 311. ἀν-εἰσεν posadził, ind. aor. a. od ἀν-έ-ζω, które powstało z ἀν-ε-σεδ-ζω, por. τὸ εδός siedziba, łac. sedes; w praes. używa się tylko m. εἴρωαι siedzę. Forma jońska ἀν-εἰσεν powstała z ἀν-ε-σεδ-σεν = ἀν-ε-ε-σεδ-σεν = ἀν-εἰ-σεν.

πολύμητις, ιος (πολύς 3, μῆτις) bardzo mądry, przebiegły, przymiot Odyseusza.

W. 312. ἐπιπλέω płynę po czem z acc.

ὕγρός 3 mokry, wilgotny.

ὁ κέλευθος, plur. metapl. κέλευθα obok κελευθοί, droga, tor, szlak.

W. 313. ἀπολυμαίνομαι oczyszczam się.

ἀμώγω rozkazuję.

W. 314. τὸ λῦμα, ατος nieczystość, brud; wyraz, utworzony od λύω = uwalniam, znaczy uwolnienie się od brudu i grzechu czyli przemianienia.

W. 315. ἐρῶ = ἐξῶ (w. 147) ofiaruję.

τελής 3 = τέλειος 3 zob. w. 66.

W. 316. ἀτρώγετος 2 według jednych n. p. Stier burzliwy, według drugich n. p. Ameis nieurodzajny.

W. 317. ἐλίσσω toczę, m. toczę się, kłębię się.

ὁ καπνός dym.

W. 318. πένομαι (πόνος) pracuję, krzątam się.

κατὰ στρατόν w obozie.

W. 319. ἡ ἔρις, ἰδος walka.

πρῶτον po raz pierwszy, por. w. 181.

ἐπαπειλέω zagrażam.

W. 321. ὁ κῆρυξ, υκος herold, posłaniec, sługa.

ὀτρύρος 3 (ὀτρύνω zachęcam) szybki, skrzątny.

ὁ θεράπων, οντος sługa, towarzyszy, giermek.

W. 323. ἀγέμεν = ἀγειν infin. ze znaczeniem imperativi.

W. 324. δώησιν = at. δῶ, coniun. aor. a. 3. sing. Forma atycka δῶ powstała z δῶ-ῆ przez ściągnięcie, zob. w. 137; forma jońska δώησιν powstała przez dodanie do coniunct. δώη końcówki σιν, która występuje w 3. os. l. p. indic. praes. a. 2. konjugacyi, n. p. δι-δω-σιν.

W. 325. καί jeszcze, zob. w. 29.

ῥίγιον defectivus comparativus (τὸ ῥίγιος mróz) mroźniej, gorzej.

W. 326. προίημι wysyłam; zob. w. 25.

W. 327. ἀέκοντε = at. ἀκοντε niechętnie, z obawy i szacunku dla Achillesa, a z niechęci ku Agamemnonowi.

παρά z acc. wzdłuż. Okręty Achillesa stały na jednym, prawem skrzydle obozu Achajów.

W. 330. Po Ἀχιλλεύς należy położyć kropkę.

W. 331. ταρβέω boję się, truchleję.

αἰδέομαι = αιδέομαι wstydzę się, szanuję, czeczę; por. w. 23.

W. 332. προσφωνέω przemawiam.

ἐρέομαι pytam.

W. 334. χαιρῶ cieszę się, χαιρε witaj, χαιρετε witajcie (por. salve, salvete).

Heroldowie u Homera stali pod opieką Zeusa i byli nietykalni; później ich opiekunem był Hermes.

W. 335. ἀσσον bliżej, compar. do ἀγγι blisko, superlat. ἀγγιστον, ἀγγιστα.

ἐπαίτιος 2 winny.

W. 335. σφῶι = was obu, acc. dualis 2. os.

W. 337. δι(F)ο-γενής 2 od Zeusa pochodzący.

W. 338. σφῶιν enkl. = im obu, dat. dualis 3 os.

ὁ μάρτυρος świadek.

W. 339. πρὸς z gen. wobec.

ὁ, ἡ μάκαρ błogi, szczęśliwy.

θνητός (θνηστω) śmiertelny.

W. 340. ἀπ-τηής 2 nieprzyjazny, srog.

δὲ αὐτε czyta się przez synalefę: δαυτε; zob. P. m. §. 62.

W. 341. ἡ γρειώ = at. γρεώ, οὔς potrzeba.

ἀ-εικής 2 niemiły, haniebny.

W. 342. ὀλοός = at. ὀλός 3 zgubny.

θύω burzę się, szaleję.

W. 343. νοέω (por. νόος) dostrzegam, myślę.

πρόσσω naprzód, w przyszłość.

ὀπίσσω wstecz, w przeszłość.

W. 344. ὀππῶς = at. ὀπως aby.

W. 348 — 430. Achilles użala się przed matką Tetydą na wy-
rządzoną mu przez Agamemnona krzywdę i prosi o wstawienie się
za nim u Zeusa, by pomścił jego zniewagę, co mu Tetyda przyrzeka.

W. 349. δακρύω płacząc.

ἄφαρ natychmiast.

νόσφι(ν) z gen. daleko.

λιάζομαι dep. pas. odchodzę, usuwam się. Po λιασθεις kładzie
Scheidler błędnie przecinek; należy go usunąć.

W. 350. πολιός 3 szary, siny.

ὀρόων = at. ὀρων part. praes. act. do ὀράω widzę. Forma at. po-
wstała z ὀράων przez ściągnięcie, forma zaś jońska przez upodobnie-
nie α do ω.

ἀ-πεῖρον, ονος (τὸ πείραρ, ατος koniec, granica, por. w. 13.) nie-
skończony, nieograniczony.

ἡ ἅλς morze przy wybrzeżu, ὁ πόντος morze otwarte, pełne.

W. 351. Co do πολλά zob w. 35.

μητρῆ t. j. do bogini morskiej Tetydy, córki boga morskiego Ne-
reusza.

ὀρέγνυμι = at. ὀρέγω wyciągam.

W. 352. μινυθῆδως 2 (μίνυθα chwilka, minus) krótko żyjący.

πέρ we w. 352 = bardzo, a we w. 353 = przynajmniej.

ὀφείλω = at. ὀφείλω powinienem; obie formy powstały z tematu

ὄρελ przez dodanie zakończenia jω, które w formie jońskiej dało ὄρέλλω przez upodobnienie j do λ, a w formie atyckiej ὄρείλω przez przejście j do poprzedzającej zgłoski; por. ἀγγέλ-λ-ω = ἀγγέλ-j-ω, φθείρω = φθερ-j-ω w §. 96. 4 c i d Curtiusa-Hartla Gramatyki języka greckiego, do języka polskiego zastosowanej przez Ludwika Œwiklińskiego (Wiedeń i Praga 1890).

ἐγ-γυαλιζω = wręczam, użyczam (ἐν, γύαλον sklepienie, wydrażenie).

W. 354. ὕψι-βρεμέτης (ὕψι wysoko, βρέμω = szumię, huczę, grzmieć) wysoko grzmiący.

τυθός; 3 mały, τυθόν malo, cokolwiek.

τιω czezę.

W. 356. ἀ-τυάω obrazić.

ἀπ-αυράω odbieram, zabieram; temat Fρα; part. aor. a. ἀπ-ούρας = ἀπό-Fρας.

W. 357. τὸ δάκρυ = δάκρυν lza.

ἡ πότινα pani, władczyni, zaena, czcigodna, por. potens, πόσις pan, małżonek.

W. 358. τὸ βένη-ος = at. βενη-ος głębokość, głębina; por. βενη-ος 3 głęboki. Forma epiczna jest utworzona od tematu mocnego βενη, a forma at. od tematu słabego βνη, który przechodzi w βαη przez przejście ν w α.

W. 359. καρπάλιμωσ szybko, bystro.

ἀνα-δύομαι (aor. ἀν-έδν) wynurzam się.

ἦύτε jak, jakoby.

ἡ ὀμίγη mгла (ὀ protetyczne).

W. 360. παροιθεν z gen. przed.

W. 361. κατα-ρρέζω gloszę.

ἐξονομάζω przemawiam.

W. 362. ἐξαυδάω otwarcie wypowiadam, wyznaję.

κεύθω ukrywam, taję.

εἶδομεν = at. εἶδ-ω-μεν coniunc. ze skróconą spójką od οἶδ.

W. 364. στενήχω wzdycham, jęcę.

W. 365. ἰδυη = at. εἰδυη; forma atycka jest utworzona od tematu mocnego (F)ειδ. a forma jońska od tematu słabego (F)δ.

W. 393. περιέχομαι z gen. osłaniam, chronię.

ἔρωσ gen. sing od ἦρς, εὔς dobry, dzielny, ze zmienionym przydechem; por. εὔ = at. εὔ we w. 17 i 19, ἦρ-κομος we w. 36.

W. 394. λίσαι imp. aor. m. od λίσσομαι proszę, błagam, zob. w. 15.

W. 395. ὀνίημι pomagam, rozweselam.

W. 396. πολλάκις) wiele raczy, często; por. πολλός.

τὸ μέγαρον wielka (μέγας) komnata, dom.

W. 397. κελαινερήs 2. otoczony, owiany czarnymi chmurami; por. κελαινός 3 czarny i τὸ νεφός.

ἡ νεφέλη lac. nubes, nebula, mgła, chmura.

W. 399. ἔπποτε kiedy.

ζύν (= συν) δέω wiąże, kępuje.

W. 401. ὑπολύω rozwiązuję, wybawiam, uwalniam.

ὁ δεσμός (δέω) więzy.

W. 402. ὦγ' = ὄξα (ὄξυς) szybko, pędko.

ἐκατόγ-γειρος (γειρ) 2. sturamienny.

μακρός 3. długi, wysoki.

W. 404. ὁ Αἰγαίον, ὠνός sturamienny olbrzym, symbol morza lub burzy, syn Posejdona; w języku bogów nazywa się Βοιάρως (Βοιάρος 3 silny, ciężki), w. 403.

ἡ βία siła, moc.

W. 405. γάιω pysznię się, cieszę się.

W. 406. ὑπεδ(ῖ)-εισαν bali się.

δέω wiąże, kępuje.

W. 407 μνησσω przypominam.

παρέζομαι siadam przy kim.

γόνων gen. pl. od τὸ γόνυ. ατος kolano. Forma γόνων jest utworzona od tematu γον-υ, który występuje w nom. sing. γόν-υ, przez dodanie końcówki ὠν γον-ύ-ων i przez przejście υ do poprzedniej zgłoski: γόνυ-ων.

W. 408. ἐθέλωσιν = at. ἐθέλω coniunct. praes. act. 3 os. l. p. do ἐθέλω chcę.

ἔπ-αρήγω pomagam, wspieram.

W. 409. ἡ πρόμνη (rozumie się νχς) tył okrętu, rufa. Okręty Achajów leżały na wybrzeżu morza, zwrócone tyłami czyli rufami ku wnętrzu lądu.

ἀλω ἄλα kolo morza, między przylądkami Ῥοίτειον dziś Intepeli i Σηρειον, dziś Jenischer.

ἔλω uciskam, spędzam do czego κατὰ z acc., ἔλωσιν infin. aor. act. sigm; temat słowny Fελ; praes. εἶλω = Fεἶλω powstało z Fεἰλ-ju przez przejście j do poprzedzającej zgłoski (IV. klasa).

W. 410. ατεινω zabijam.

ἐπ-αυρισκομαι poznać z gen.; coniunct. aor. m.

W. 412. ἡ ἄτη zaślepienie.

W. 413. κατα-γέω wylewam.

W. 414. τί do czego, na co?

ὡς tylko.

τρέφω żywić, wychować.

αἰνά przysłówek straszliwie, na nieszczęście, na biedę; acc. pl. od αἰνός 3 straszny, biedny.

W. 415. αἰθε = εἴθε oby.

ῥελλον = at. ὄφελον przy infin. ma znaczenie przysłówka i oznacza życzenie, które spełnić się ni : może.

αἶψ' ῥελες... ἦσθαι = obyś był siedział; ῥελες ind. aor. a. os. 2. l. p. od ὀφέλλω lub ὀφείλω = ὀφελ-ju (IV. klasa) = winieniem, powinieniem. Według »Griechische Grammatik Lautlehre, Stammbildungs- und Flexionslehre und Syntax von Dr Karl Brugmann, ord. Professor der indogermanischen Sprachwissenschaft in Leipzig. Dritte Auflage. Mit einem Anhang über Griechische Lexikographie von Professor Dr Leopold Cohn Bibliothekar der Universitätsbibliothek zu Breslau. München 1900.« ῥείλω kret. ὀφῆλω powstało z ῥελλον przez przejście ν w λ: ῥελλω, przez wypadnięcie jednego λ i przez wywołanie wzdłużenia zastępczego ῥείλω; zob §. 57. 2.

ἀδάκρυτος 2 (ἀ priv. i δακρύω) bez łez.

ἀ-πήμων 2 (ἀ priv. i τὸ πῆμα szkoda) bez szkody.

W. 416. ἡ αἶσα los, dola, kres życia.

μινυνθα przysłówek, na krótki czas, por. μικρός 3. lac. minus.

δῆν = δFήν długo; końcowe α w μάλα jest długie przez następstwo; zob. P. m. §. 64.

W. 417. ὀκλύμορος 2 szybko umierający (ὀκλός 3 szybki, ὁ μόρος los, dola, przeznaczenie, śmierć, mors).

ὀϊζυρός 3 nieszczęsny.

περὶ πάντων przed wszystkimi.

W. 418. ἐπλεο indic. aor. m. 2. sing. od πέλωμαι jestem, staję się, utworzony od tematu słabego πλ.

τῷ = dla tego, dat. causae.

κακῇ αἰσῆ = na zły los, dat. celu.

W. 419. τοῖ dativus ethicus podobnie, jak we w. 425. i 426. = dla ciebie, ku twemu zadowoleniu.

ἔρεουσα part. fut. act. do praes. εἶρω (IV. klasa) = mówię, temat Fερ, lac. ver-bum.

τερπι-κέραινος rzucający gromy, błyskawice, wyraz złożony z ὁ κεραινός i τρέπω obracam; dawniej tłumaczono cieszący się grzmotami, jak Węclewski (Słownik grecko-polski ułożył Zygmunt W., doktor filozofii, profesor zwyczajny szkoły głównej warszawskiej; Warszawa 1869), wyprowadzając od τέρπω = sycę, zadowolniam.

W. 420. εἰμ. ze znaczeniem futuri.

ἀγάνιστος 2 bardzo śniegiem pokryty.

W. 421. παρά-τη-μαι siedzę obok czego.

ὠκύ-πυρος 2 szybko żeglujący.

W. 422. μῆνιω gniewam się, srożę się.

ἀπο-παύομαι powstrzymuję się z gen.

πάμπαν (por. πᾶς) całkiem, zgoła.

W. 423. Ὠκεανός = rzeka, oblewająca wokóło ziemię; ἐς Ὠκεανόν = do Oceanosa, w którego pobliżu mieszkali Etyopowie, bajeczny lud o spalonej od słońca twarzy (αἶθε παῖς i ὦψ τωρ), zamieszkały, jak mniemano na najdalszym wschodnim krańcu ziemi, bardzo pobożny i bogom miły i przez bogów odwiedzany.

ὁ Αἰθιοπεύς, ἦρος = at. Αἰθίοψ, ὄπιος.

μετά zob. w. 222.

ἀμύμων, ὄνος 2 nienaganny, wspaniały.

W. 424. γῆιζός 3. wczorajszy, przymiotnik, użyty przysłówkowo: wczoraj.

κατὰ czytają wszyscy wydawcy, oprócz Stiera, który czyta μετά.

ἡ δαίς, δαίτος uczta, biesiada; zob. we w. 125: δαίομαι. Zdanie θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἔποντο jest w sprzeczności z w. 195, 221 i 222.

W. 425. δῶδεκάτη roz. się ἡμέρη; elipsa.

W. 427. γαλοβρατής 2 (γαλός spiż, βραίνω) o progach spiżowych.

τὸ δῶ = at. τὸ δῶμα, ατος dom, mieszkanie.

W. 426. γονάζομαι klęczę, na klęczkach błagam, pokornie błagam.

W. 428. ἀπο-βραίνω odchodzę; ἀπεβήσεται ind. aor. m. 3. sing.; aor. mieszany, gdyż ma cechę aorystu sygnatycznego: σ, a spółkę aorystu pierwotnego: ε; zmieszanie form: ἐ-λύ-σ-α-το i ἐ-λίπ-ε-το.

αὐτοῦ = αὐτόθι w tem samym miejscu, tam.

W. 429. ἐζώνος = ἐζώνος 2 (εὔ, ἡ ζώνη pas, przepaska) dobrze przepasany.

γυναϊκός gen. causae = z powodu niewiasty, t. j. Bryzejdy.

W. 430. βίη przemocą.

ἀπληρόν 3. p. plur. imperf. a od ἀπληρόω wydzieram, odbieram; zob. w. 356.

W. 430–487. Odyseus odwozi Chryzejdę wraz z hekatombą do Chryzy i przebłaguje Apollona.

W. 431. ἰκάνω forma poboczna do ἴκω i ἰκνέομαι przychodzę, przybywam.

W. 432. οἶ = Odyseus i jego towarzysze.

ὁ λιμήν, ἕνος przystań, port.

πολύβενθής 2. bardzo głęboki, wyraz złożony z πολὺς 3 i τὸ βένθος = ep. τὸ βάθος głębia.

έντός = wewnątrz; tak czytają wszyscy wydawcy zgodnie z rękopismami. Scheindler tylko czyta ἐγγύς = blisko, idąc za Arystarchem. Czytam έντός.

W. 433. τὸ ἴστιον żagiel.

στέλλω ustawić, ἴστια στέλλω żagle zwijam.

W. 434. ὁ ἴστός, ὡς (ἴστῳ) maszta.

ἡ ἱστοδόκη, ἡς rymna masztowa, łożysko, masztownica.

πελάζω (πέλας = blisko) zbliżam, składam.

ὁ πρότονος ὡς (προτεινω = wyciągam) lina okrętowa, masztowa.

ἀφίγγω odsyłam, spuszczam; ἀφέντες part. aor. act. nom. gen. masc. = spuściwszy. Tak czytają Scheindler i Rzach idąc za Arystarchem; inni wydawcy czytają ὑφέντες = spuściwszy, idąc za Zenodotem i rękopismami. Czytam ἀφέντες.

W. 435. ὁ ὄρμος, ὡς zajazd, przystań, miejsce, gdzie żeglarze za-jeżdżają i przybijają okręty do lądu zapomocą lin i wiosel.

προ-έρεσσω naprzód wiosłuję, zapomocą wiosel posuwam; wyraz złożony z πρό = naprzód i έρέσσω = wiosłuję; τὸ έρετρὸν wiosło. Praes. έρέσσω jest utworzony z έρετ-ιω (4. klasa) zob. §. 96. 4. a) Uw. Gram. j. gr. Curtiusa-Hartla Ōwiklińskiego. U Homera προέρεσσαν ind. aor. act. 3. pl. powstał z προ-έρετ-σαν przez upodobnienie τ do σ.

W. 436. ἐκ δεῖ 4 razy po sobie na początku wiersza następujące stanowi malowniczą anaforę.

αἱ εἶναι kamienie kotwiczne; zastępowały kotwicę.

τὰ προμνήσια liny, zapomocą których okręty przywiązywano do brzegów.

κατα-δεῖω przywiązuję.

W. 437. ἐκβαίνω wychodzę; ἐκ βῆσαν 3. pl. ind. aor. act. sygmatycznego według 1. konj. bez augm. = wyprowadzili, wysadzili (w. 438).

ἡ φρήγιν, ἴνος brzeg; wyraz utworzony od Φρήγγω, lac. frango; stąd wzdłuża końcową zgłoskę w ἐπί przez następstwo.

W. 439. ποντο-πόρος 2. żeglujący po morzu. 4 spondeje oznaczają powagę, z którą Chryzejda kroczy, wychodząc z okrętu na ląd.

W. 440. Odyseus prowadzi Chryzejdę do ołtarza, znajdującego się dla spalenia hekatomby przed świątynią Apollona, którego posąg był w niej ustawiony, i w obec boga oddaje kapłanowi córkę, aby sam bóg był świadkiem. Świątynia Apollona wraz z jego posągiem, jako też ołtarz, stojący przed nią, tudzież mieszkanie kapłana znajdowały się w pobliżu zatoki, do której Odyseus przyплыł.

W. 441. ἐν-τίθει = oddał, ind. imperf. act. 3 sing. od ἐν-τίθημι = oddaję; γερσά = wręczam. Forma τίθει jest utworzona według 1. konj. głównej od tematu τίθε przez dodanie spójki ε i ściągnięcie po opuszczeniu końcówki 3 sing. τ i augmentu (έ) τίθει-ε-(τ) = (έ)-τίθει. Zwy-

kła forma atycka prawidłowa jest ἐ-τιθῆ; zob. Curt.-Hart.-Ówinkl. Gr. j. gr. 1890 §. 117. 5. 6.

W. 442. προ-πέμπω wysyłam.

W. 444. ῥέζαι inf. aor. act. od ῥέζω czynię, składam ofiarę. Pierwotny temat słowny jest ῥεργί, który występuje w τὸ ῥεργί-ου-ν = at. εργί-ου-ν, niem. Werk; z (F) εργί powstało przez dodanie przyrostka praesentis i kl. 4. (F)εργί-ι-ου, a stąd ἐρδω. Po przestawieniu (metathesis) powstało z ῥεργί ῥεργ, a po odpadnięciu F ῥεργί, które brzmi prawidłowo w kl. IV. ῥέζω, od czego powstał inf. aor. act. ῥέζαι. Por. w. 147. ῥέζας.

ὑπὲρ Δαναῶν w imieniu, dla dobra Danaów.

ἰλασόμεισθα; i w w. 100. i 147., w którym coniunctivus aor. med. ma skróconą spójkę (ἰλάσσεσθα); tu występuje także coniunct. aor. m. ze skróconą spójką, a nadto i jest wzdłużone ze względów metrycznych według §. 56 P. m. tudzież jest tu użyta końcówka σθ zamiast θ, co się u poetów często zdarza.

W. 445. πολὺ-στονος wiele westchnień (ὁ στόνος westchnienie, στένω wzdycham) wzniecający.

τὸ κηδός, εὐς troska.

W. 448. ἐξείης rzędem = at. ἐξίης (temat σέγ w ἐγώ).

ἑὺδμητος 3 pięknie zbudowany.

W. 449. χειριπτομαι myję ręce, wyraz złożony z ἡ χεῖρ i ἵπτω lub νίξω myję.

αἰ οὐλόγυται jęczmień ofiarny; wyraz złożony z αἰ οὐλαί (temat Fελ i Fαλ w (F)ελύω = volvo, obracam i ἀλέω = molo, miele) i z χέω leje, sypię. Biorący udział w ofierze brali (ἀναιρέομαι) z kosza, stojącego na ziemi przy oltarzu garsć grubo mielonych według Stiera, a według innych wydawców całych ziarn jęczmienia, wysuszonych i z solą zmieszanych, i po modlitwie wysypywali (προβαλλομαι w. 458. i w 447) je na głowy bydła ofiarnych pomiędzy rogi.

W. 450. μεγάζα głośno.

ἀνέγω podnoszę. Achajowie składali ofiary, Chryzes modlił się głośno, inni cicho; modlono się z rękami podniesionymi i rozłożonymi dłońmi do góry.

W. 453. ἤμην δῆποπε... πάρος ἤδ' ἔτι καὶ νῦν (w. 455.) jak już niedyś... dawniej... tak jeszcze i teraz.

W. 454. ἐμέ ma wzdłużoną końcową samogłoskę w arzie pod wpływem przycisku, zwłaszcza, że stoi przed cezurą główną (tu penthemimeres) i przed większym przestankiem logicznym; zob. P. m. §. 34.

μεγα ciężko.

ἵπτομαι cisnę, gnębię.

W. 455. ἐπικραίνω = κραίνω; zob. w. 41.

αὐ-εῤῥῶ ciągnę w tył, odginam w tył, rozumie się, szyję bydłał ofiarnych, powstało z ἀνα Ἐεῤῥῶ po wypadnięciu α: ἀν-Ἐεῤῥῶ i po przejściu F w υ.

σφαῖζω zarzynam.

δέρω ściągam skórę.

W. 460. ὁ μηρός udo.

ἐκτέμνω wyrzynam.

ἡ κνίση tłuszcz; por. w. 66.

κατά καλύπτω okrywam.

W. 461. διπτύχης 2 podwójnie złożony, διπτύχα neutr. pl. adverbium; διπτύχα ποιῶ podwójnie składam.

ὠμοθετέω (ὠμός 3 surowy, τιθημι) kładę surowe kawałki mięsa.

W. 462. ἡ σχίζη = at. σχίζα drzewo łupane, drwa; por. σχίζω lupię.

W. 463. ἐπι-λαίβω wlać.

εἶχον = at. εἶχον, imprf a. 3 sing.; obydwie formy utworzone od tematu σεχ, 1. bez augmentu, 2. z augmentem ε; w 1. σ przeszło w spiritus asper, a następnie w lenis, gdyż przydechowa nie może stać w 2 bezpośrednio po sobie następujących zgłoskach; w 2. z ε-σεχ-ο-ν po wypadnięciu σ pomiędzy 2 samogłoskami powstało ε-εχ-ο-ν, a po ściągnięciu εἶχον.

τὸ πεμπώβολον (πεντε, ὀβελός) pięciozębny widelec do trzymania i układania mięsa pieczonego.

W. 464. αὐτάρ = αὐ, τῆ, ἄρα a, zaś.

τὰ μῆρα = μηρία; zob. w. 40.

τὸ σπλάγχνον zwykle l. mn. trzewa, wnętrzności szlachetniejsze, jak serce, płuca, wątroba, które zjadano po złożeniu ofiary.

πατ-ε-ομαι jem, spożywam; aor. sygm. m. (εἰ) πασάμην, 3. plur. πάσαντο utworzona od tematu słabego πατ, por. łac. pa-sci, pa-bulum.

W. 465. μισθύλλω kraje.

τάλλα inne — rozumie się — mięso.

ὁ ὀβελός rożen.

πειρω tu: zatykam.

W. 467. ὀπτάω piekę.

περι-φραδέως bardzo ostrożnie.

εῤῥῶ ciągnę, m. ściągam sobie — rozumie się — z różna; zob. w. 141.

W. 467. τε-τύχ-ο-ντο ind. pierwotnego aor. m., utworzonego od tematu słabego τυχ przez dodanie reduplikacyi i zamianę χ na ζ w temacie. W at. dyalekcie czytamy zamiast tego ε-τευζαν, co jest sygmat. aor. act., utworzonym od tematu mocnego τευχ.

W. 468. δάινυμι wyprawiam ucztę, m. wyprawiam sobie ucztę, biesiaduję.

δέω, m. δέω-ο-μαι, ἐδέω-ε-τό τινας potrzebuję czegoś.

δαίτης εἰσῆς; uczta, o której tu mowa, oznacza ucztę, z której każdy otrzymuje część należytą, a nie równą, gdyż osoby odznaczające się otrzymywały zazwyczaj większe lub lepsze części; stąd należy tu εἰσῆ tłumaczyć przez należytą, a nie równą, jak to czynią Ameis-Hentze i Fischer i Kopia.

W. 475. ἤως spójnik epiczny = kiedy, gdy; w następnym zdaniu zwykle δὴ τότε = wtedy już (w. 476).

ὁ ἥλιος = at. ḥlios, słońce; wyraz j. ἥλιος powstał z dor. σα-
Fḗλιος po wypadnięciu F i przejściu σ w spiritus lenis, a α w η; at.
ḥlios powstało z jońskiego ḥelios, zachowując z doryckiego dyalektu
σ jako spiritus asper, i ściągając w j. dyalekcie ḥḗ w ḥ. Pierwsza
część tematu tego wyrazu występuje w lac. sol.

αατα-δύω zanurzam; nieprz. zachodzę.

τὸ ἀνέρας. ας ciemność, która na południu bezpośrednio po zachodzie słońca zapada (ἐπι-εσγομαι).

W. 476. κομίζω usypiam; m. kładę się spać.

παρ᾽ z acc. przy.

W. 477. ἤρι-γένεια w zaraniu zrodzona; wyraz złożony z ὀ lub ἦ
ἄρι = dolna warstwa powietrza, mgła, ciemność, od ἀρι = ἀFημι
dmę i z γῆ-γνομαι (temat γεν) = powstając, rodząc się; ἤρι = ἀερ- dat.
sing.

(F)ῥοδο-δῆκταλος 2 o różanych palcach.

ἦ Ἠώς, ὄως = at. eos, ēo jutrenka. Forma at. powstała z j.
przez przestawienie iloczasu; obydwie formy powstały z ἄFῶς = lac.
ausosa = aurora.

W. 478. ἀνέγω prowadzę w górę, m. wypływam na otwarte morze.

W. 479. βουλευς 2 pomyślny part. pierwotnego aor. m. od βω
przychodzę.

ὁ ὄρος wiatr, zwłaszcza morski; por. ἦ αῖρα, j. αῖρη (αημι) =
aura, powiew, powietrze, wiatr. - Pomyślne wiatry wysyłają Atena
i boginie wysp Circe i Kalipso; właściwym bogiem wiatrów jest Eol
(Ἄιλος = Aeolus); tu wyjątkowo występuje Apollon jako bóg wia-
trów, gdyż wiatry zresztą nie są jego właściwością.

W. 480. στήσαντο m. = stawiali sobie, podnosili swój maszt;
zresztą stoi act.

ἀνα-πετάννυμι rozwijam.

λευκός 3 świecący, biały.

W. 481. ἐν-πρόῳ = at. ἐμπρόῳ dmę w co.

μέσον w środek. F. i K. piszą błędnie ἐνπερήθεο.

ἀμφί z obu stron.

τὸ κύμα fala.

W. 482. ἡ σπειρή, ἥς = at. ἡ σπειρα belka, ciągnąca się spodem okrętu przez całą jego długość.

πυρρόρεος 3 purpurowy.

W πυρρόρεον należy dwie ostatnie zgłoski czytać przez synizę, wymawiając εο przez ου.

ἰχθῶ huezę, szumię.

νήες ἰώσσης gen. zawisły on σπειρή = okrętu pływającego.

W. 483. ἡ t. j. okręt.

θέω biegnę.

διὰ przez.

διαπερήσσω (at. περάτω) kończę, odbywam.

ὁ κέλευθος, ου droga.

W. 484. ὁ στρατός, ου obóz okrętowy.

W. 485. ἡ ἡπειρος, ου ląd.

W. 486. ὑψὸς wysoko.

ὁ ψῆμαθός piasek.

ὑπὸ τανύω = at. ὑποστάνω rozciagam, kładę pod czem.

τὸ ἐριμα podpora, legar. Podpory z drzewa lub kamienia kładziono pod okręt, aby nadawały mu silne położenie i chroniły go od gnicia.

W. 487. σείδναμι rozpraszam się, rozchodzę się; por. at. σείδινωμι rozpraszam.

W. 488 — 530. Achilles sroży się dalej w namiocie. Tetis prosi Zeusa o zwycięstwo dla Trojan celem ukarania Agamemmona za skrzywdzenie Achillesa. Do jej prośby przychyła się Zeus lubo niechętnie.

We wyrazie τίς należy i czytać jak j, jak rzeczywiście brzmi; wiersz ten czyta się:

διότι τίς Πηλῆος ὕψος, πόδας ὠκίς Ἀχιλλεύς zob. §. 60 P. m.

υ υ ' υ υ ' υ υ ' υ υ

W. 490. πωλέσαστο częstotliwe imperf. m. do πωλέομαι (πέλομαι) często uczęszczam, przybywam.

ἡ κλυδομένη (τὸ κλυδός sława) wslawiający mężów.

W. 491. Co do wzdłużenia ostatniej zgłoski w πώλομαι zob. §. 34. P. m.

φθινοῖσθε (poboczna forma do φθίω niszczyć) i częstotliwe imp. 3. sing. φθινοῖσθεσθε ma znaczenie przechodnie trapię, dręcę lub nieprzechodnie trapię się, dręcę się.

W. 492. *αἶθλη* skrócone z *αἶθλόη* na miejscu, przy jego okrętach, w jego namiocie.

ποθέσσε częstotliwe imperf. od *ποθέω* z acc. pragnę, tęsknię.

ἡ ἄντη, ἡς krzyk (*αἶω* krzyczę) zwłaszcza bojowy.

ο *πτόλιμος* = *πόλιμος*.

W. 493. *ἐκ τοῦο* odtąd t. j. ze względu na to, co powiedziano od w. 421. do w. 427.

W. 494. *ἔσεν* j. imperf. act. 3. pl. od *εἶμι* odpowiadające at. *ἔσεν*. Forma j. jest utworzona od tematu słabego *ι* przez dodanie końcówki 3. pl. *σεν* bez augmentu: *ι-σεν*; forma zaś at. od tematu mocnego *ει*, wydłużonego przez augment iloczynowy w *ἦ* i przez dodanie końcówki 3. pl. *σεν* lub *εσεν*, która jest końcówką 3. pl. plusquamperfecti act.

αἶεν forma dorycka i starojońska odpowiada formie atyckiej *αἶε*, utworzonej z pierwotnej formy *αιφε* przez opuszczenie *ι* i *φ*. Wyrazy te stoją w związku z wyrazami *ἰ αι(φ)ών, ὄνος* lac. *aevum* czas; znaczą: zawsze.

W. 495. *αργῶ* idę naprzód.

ἀγῆτω = at. *ἀγνητόω* jestem ukryty; por. lac. *lateo*; m. zapominać z gen.

ἡ ἐφ-επιῆ zwykle w plur. zlecenie; por. *ἐφ-επι* zlecam; *ἐφ-επιέων* czyta się w 2 ostatnich zgłoskach przez synizację. Forma *ἐφ-επιέων* = formie at. *ἐφ-επιών*, która powstała ze ściągnięcia *εω* w formie poprzedniej; por. lac. *equarum*, które powstało z *equa-som*; *som* jest końcówką gen. pl. zaimków, przeniesioną do imion.

W. 496. *ἔν εἰδύσετο* (zob. w. 428.) rządzi tu accusativem.

αἶφα = ku fali, we w. 359. gen. *αἶφος* = z morza.

W. 497. *ἡερίος* 3 z rana, rano; we mgle porannej, mgłą okryty, por. *ἰ* i *ἡ ἄρη*, gen. joń. i ep. *ἡερίος*, u Homera dolna warstwa powietrza, mgła, u późniejszych autorów powietrze.

W. 498. *εὐρύ-οπ-α* accus. sing. według 3. deklinacyi, utworzony od wyrazów *εὐρύς, οἶα, ὁ* daleki, szeroki i *ἡ ὀψ, ὀπίς* (por. *Ἔπ* w *εἶπων* i lac. *vox*) daleko grzmiący, przydomek Zeusa, syna Kronosa. Stierłomaczy ten wyraz daleko widzący, daleko błyszczący, wywodzący go od *ὀψ, ὀπίς* = oko, oblicze, którego temat widzi w *ὀπ, ὀπωπ-α, ὀψομ-α* lac. *oculos*). Przyjmując pierwsze znaczenie jako najwłaściwsze Zeusowi, władcy piorunów. Wyraz *εὐρύοπ-α* występuje jeszcze w 5 innych miejscach jako accusativus, zresztą występuje obok *Ζεῦς* jako nominativus, jest więc dla ace. metaplasmem.

ἄπερ z gen. zdala od.

W. 499. *ἄλτος* 3 wysoki.

ἡ κορυφή szczyt.

ὁ, ἡ πολυδαιεῖς, ἄδης (ἡ δαιρῆ, szyja) o wielu wierzecholkach.

W. 500. γούων = at. γούτων, które powstało z tematu γου, występującego w nom., acc. i voc. sing. γού kolano, przez dodanie przyrostka τ, który występuje we wszystkich innych przypadkach, i końcówki gen. pl. ων, po przejściu ο w Ε i po wypadnięciu Ε: γου — τ — ων = γουΕ-τ-ων = γου-τ-ων. U Homera przeszło w temacie γου ο do poprzedzającej zgłoski i utworzyło γουω, z czego powstały formy γουός, γουα, γούων, γουεσσιν tudzież γου-ατ-ος, γού-ατ-α, γού-ασιν.

W. 501. σκαίός 3 lewy; lac. scævus; σκαίῃ — rozumie się — χειρί.

δέξιτερός 3 epiczne = at. δεξιός 3 prawy; por. δεξι-ουα. lac. dexter.

ὑπό z gen. pod.

ὁ ὑνθερεών, ὄνος podbródek.

W. 505. Po μου występuje rozziw w tezie, co jest tylko wyjątkowe.

W. 506. ἀτάρ lecz.

W. 508. περ przynajmniej; zob. w. 353.

W. 509. τόσρα... ὅσρα tak długo... aż.

ἐπι τιθῆμι udzielam, udzielam.

Τρόεσσι = at. Τροσι. O powstaniu formy jońskiej Τρόεσσι zob. w. 4.

τὸ κράτος przewaga, zwycięstwo.

W. 510. ὀφείλω pomnażam, podnoszę.

W. 511. ὁ νεφέλη-ηγερέτα gromadzący chmury, władca chmur; por. ἡ νεφέλη chmura, ἀγείρω gromadzę.

W. 512. ἀπτω przyczepiam, med. z gen. ująć.

W. 513. εἴετο trzymała imperf. m.

ἐμψύω wsadzam; ἐμ-πε-ου-ψια part. perf. act. ze znaczeniem nieprzechodniem = przytuliwszy się.

εἶρωμαι = at. ἐρωτάω pytam; εἶρ-ε-τω indie. imperf. m. 3. sing. = pytała.

W. 514. νημερτής 2 (νη = ἀprivatum i ἡμερτάνω błędzę) niezawodny, nieomylny.

ὑπό-σχεσθαι imperativus aor. m. 2. sing. od at. ὑπ-ισχ-ε-σ-μαι przyrzekam. Forma jońska ὑπόσχεσθαι powstała z ὑπό-σχ-ε-σθαι po wypadnięciu σ. W at. dyalekcie przechodzi ta forma w ὑπόσχος po ściągnięciu εσ w ου. Indie. praes. m. ὑπ-ισχ-ε-σ-μαι = ὑπισχυομαι. We wszystkich tych formach występuje temat słaby σχ, powstały z mocnego σε czasownika εχω.

χαταεψω przyzwalam skinieniem.

W. 515. ἀπό(φ)επι = at. ἀπειπε imperat. aor. act. od ἀπειπον od-mówilem.

ἐπι = ἐπεισε.

τό δ(φ)έος bojaźni; por. w. 33.

οὐ τοι ἐπι δ(φ)έος nie masz obawy; co do wzdłużenia końcowej samogłoski w ἐπι zob. w. 33 i P. m. §. 64.

W. 516. ὄσσον o ile.

θεός jest tu fem. bogini.

W. 517. ἀχθῶς jestem wzruszony, niechętny; por. τό ἀχθός ciężar, przykrość, ἀχθῶμαι być obciążonym, niechętnym.

W. 518. λογύος 3 zgubny; zob. w. 67. ὁ λογύος zguba.

εργα rzeczy.

ἐχθόδοπέω τινί zanieprzyjaźniam się z kim; tu Ηεχθῆ we w. 519; wyraz ten, tu tylko występujący (ἀπαχθῆ εἰρημύμενον), pochodzi od ἐχθόδοπέος wzniecający nienawiść, który jest w związku z τό εχθός nienawiść, gniew.

ἐφίημι podniecam.

W. 519. ἐρέθω = ἐρεθίζω drażnić, zob. w. 32; ἐρέθησιν coniunct. praes. act. 3. sing. = at. ἐρέθη.

ὄνειδος 2 obelżywy, lżący; por. τό ὄνειδος zarzut, obelga.

W. 521. νεκρέω τινά ganię, laję; por. τό νεκρός spór, ganieńie, lajanie.

μαχῆ dat. loci: w bitwie.

W. 522. ἀποστειγῶ odchodzę; ἀπόστειγε imperat. aor. act. 2. sing., utworzony od tematu słabego στειγ, podczas gdy w praes. στείγω występuje temat mocny στειγ. Co do znaczenia por. ve-stigium.

W. 523. ἐμὸν κα ταῦτα μελήσεται, ὅσρα τελέσω = mnie na tem zależeć będzie, abym tego dokonał; μελήσεται indie. fut. m. zamiast zwykłego μελήσει; zob. w. 56.

W. 524. εἰ δ' αἴε zob. w. 302.

κατανεύσονται skinę, indie. fut. m. 1. sing., wyraz tylko tu w m. użyty.

πειπίθηε coniunctivus perf. act. 2. sing. od πείθω namawiam; perf. πειπίθη-α ufam, utworzone od tematu wzmoconionego πείθ.

W. 526. τό τεκμῶρ znak, wyraz używany tylko w nom. i accus.

W. 526. i 527. należy tak uporządkować: οὐ γὰρ ἐμὸν, ὅ τι καὶ κεφαλῆ κατανεύσω (con. aor.) πάλιν ἀγρετον οὐδ' ἀπατηλὸν οὐδ' ἀτελεύτητον — scilicet — ἐστίν = Żadne bowiem z moich przyrzeczeń, na które głową skinę, nie jest odwołalne ani zwodnicze, ani niewykonalne.

πάλιν-ἀγρετος 2 odwołalny; zob. πάλιν we w. 59. i ἀγρέω łapie.

ἀπατηλός 3 i 2 zwodniczy; por. ἡ ἀπάτη złudzenie.

ἀτελεύτητος 2 niewykonalny; por. ἀ priv. i τελευτάω wykonać.

W. 528. ἤμι mówię = lac. aio; używa się tylko w imperf. 1. os. ἦν i 3 os. ἦ.

κόκκινος 3, ściąg. κόκκινος, ἦ, ὄν ciemnoniebieski, ciemny; ο z natury krótkie jest zwykle używane jako długie; por. ὁ κόκκινος ciemnoniebieska stal.

ἦ ὀφρύς, ὄος zwykle w pl. brwi.

ἐπιπέσω τινα skinąć, dać znak czem.

W. 529. ἀμύροτος 3 lub 2 (ἀμ = ἀ priv. ἴροτος 2 śmiertelny nieśmiertelny, boski.

ἦ γαίτη włos, kędzior.

ἐπιπέσωμι splywam (por. πέω plynę) na dół ἀπό τινος z czego, tu κρατός ἀπὸ = z głowy od nom. sing. τὸ κράτος.

W. 520. ἐλάλιζω wstrząsam, wyraz spokrewniony z ἐλάσσω, volvo obracam.

W. 528—530. przypomina Verg. Aen. IX. 106. X. 115: aduuit et totum nutu tremefecit Olympum. Według Strabona VIII. p. 354 i Polyb. XXX. 10, 6 służyły te wiersze za wzór Fidyaszowi, kiedy tworzył kolosalny posąg Zeusa dla świątyni jego w Olimpii.

W. 531—570. Spór między Herą i Zeusem.

W. 531. διατμήσειω rozcinam, rozłączam, διέταχεν ind. aor. pass. 3. plur. = at. διατάχτησαν. o czem zob. w. 57.; tłumacz: rozstali się.

W. 532. εἰς ἄλα ἄλτω rozziew po 1. stopie, po której się często zdarza, n. p. we w. 333.

ἀλλομι skacze, jest ind. praes. med. utworzony od tematu ἄλ przez dodanie przyrostka jo i końcówki μι (por. lac. salio) i przez upodobnienie j do λ. W dyalekcie atyckim powstał od tego tematu ind. aor. n. ἦλ-ἀ-μην (n. p. Eur. Or. 278) przez augment iloczasowy. przez dodanie cechy aor. asygnatycznego α i końcówki 1. os. 1. p. μι. Trzecia os. 1. p. brzmi ἦλατο, której u Homera odpowiada ἄλτω bez cechy aor. i ze zmianą przydechu mocnego w słaby; por. w. 23.

αἰγλήεις 3 błyszczący; por. ἦ αἰγλήεῖ blask.

W. 533. Ζεὺς δὲ scil. εἶπεν, który to ogólny wyraz ruchu należy uzupełnić ze szczegółowego ἄλτω. Figura taka nazywa się zeugma.

ἀνέστην = at. ἀνέστησαν powstałi, ind. aor. a. 3. pl. od ἀνέστημι stawiam. Forma at. powstała przez dodanie do tematu mocnego końcówki σαν; forma jońska powstała również od tematu mocnego, lecz przez dodanie końcówki ντ, przed którą samogłoska długa η musiała przejść w krótką α. O powstaniu końcówek ντ i σαν i o ich stosunku zob. w. 57.

W. 534. τὸ εἶδος (σεδ. lac. sedes), siedzenie; εἶδων = at. εἶδων.

Forma j. powstała z ἐδέσ-ων przez wypadnięcie σ, a at. z j. przez ściągnięcie.

ἐναντίον naprzeciw.

W. 536. ὁ θρόνος krzesło z oparciem i poręczami, przed którym stał podnóżek; siedzenie, oparcie, poręcze i podnóżek były pokryte kobiercami i poduszkami.

W. 537. ἀ-γνοῖόν = at. ἀ-γνοῖον nie poznaję; οὐδέ μιν ἤγνοίησεν = poznała go dobrze; figura retoryczna, zwana litotes ἢ λιτότης.

συμβάλλομαι τιμῃ naradzam się z kim; βουλάε prowadzę naradę; συμβάσασατο epiczny ind. aor. m. bez augmentu, utworzony od tematu συμβραδ przez upodobnienie δ do σ cechy σα, które to δ w at. dyalekcie wypada.

W. 538. ἀργυρό-πεζα (ὁ ἀργυρός srebro, ὁ πούς, δός) srebrnonoga, białonoga.

ἄλιος β. morski; ἄλιος γέροντος t. j. Nereusa, którego to nazwiska Homer nigdzie nie wymienia. Mieszka on w morzu Egejskim między Samotraką i Imbros. U niego jest Tetyda, która od rozpoczęcia wojny trojańskiej opuściła swojego męża Peleusa, aby zawsze być blisko syna.

W. 539. κερτόμιος 2 (κείρω strzygę, odcinam; πέγγω kraje, ranie) uszczypliwy, szyderczy; do κερτόμοισι należy dopełnić ἐπεσι.

W. 540. δὴ καὶ czyta się przez synalefę, zob. §. 62. P. m.

ὁ δόλο-μῆτης, ου podstępny, chytry; por. ὁ δόλος, lac. dolus podstęp i τῆ μῆτις, ως, at. ιδος roztropność; δόλομῆτα voc. sing. rzeczowników, zakończonych w nom. sing. na τῆς.

W. 541. i 542. należy tak uporządkować i przelożyć: αἰεὶ τοι φίλον ἔστιν, ἐμεῖ δ' ἀπὸ νόστων ἔόντα, κρυπτάδ' αὖ φρονέοντα διαζέμεν = zawsze ci jest miłem, odemnie zdala będąc, potajemnie myśląc, postanawiać; ἀπὸ należy do ἔόντα (ἀπεόντα), od którego jest oddzielone przez tmesis ἐμεν (= at. ἐμῶν) i zależy od νόστων; od φίλον ἔστιν zależy acc. c. inf. ἔόντα, φρονέοντα διαζέμεν.

W. 543. πρόφρων 2 chętny; zob. w. 77.

ὅττι = at. ὅ τι = które, zaimek względny, złożony z zaimka względnego σFὸδ i nieokreślonego τι: σFὸδ-τι. W dyalekcie jońskim δ upodobniło się do następującego τ i dalo σFὸτ-τι, a po przejściu σF w spiritus asper ὅττι, z czego w dyalekcie atyckim powstało ὅ τι przez opuszczenie jednego τ.

W. 545. ἐπιέλπομαι spodziewam się.

ὁ ρῆθις mowa, tu: plan, postanowienie.

W. 446. εἰδήσειν inf. fut. a. do perf. εἶδαι; (— Fεἶδαι wiem) zob. w. 228. i 365. Formie jońskiej εἰδήσειν odpowiada ind. fut. act. 1. sing. εἰδήσω, któremu w at. dyalekcie odpowiada forma εἶσομαι. Forma

atycka εἴσομαι, częściej występująca, jest utworzona od tematu mocnego Fεἰδ przez dodanie cechy futuri σ, spółki ο i końcówki μαι po zniknięciu F i δ przed σ: Fεἰδ-σ-ο-μαι = εἴσομαι. Forma jońska εἰδήσει powstała z tematu mocnego Fεἰδ przez dodanie ε, cechy futuri σ i zakończenia ω po zniknięciu F i wzdłużeniu ε w η przed σ: Fεἰδ-ε-σ-ω = εἰδ-ή-σει.

γχαλεπῶσι τοὶ ἔσονται — rozumie się εἰδήσειν konstrukcyja osobowa zamiast nieosobowej γχαλεπόν τοι ἔσται; εἰδέναι (inf. perf. od εἶδεναι = trudno ci będzie dowiedzieć się.

ἡ ἀ-λόγος małżonka; por. τὸ λέγος łóże.

Co do παρ zob. w. 121.

W. 547. ὅν (μυθόν) μὲν κ' ἐπεικέεσ (ἦ) ἀκροῦμεν (τινῶ); επ(ι)εική: 2 przyzwoity, ἐπι-(F)ε-ικέεσ ἐστιν przystoi. Forma jońska Fεικ-έεσ jest utworzona od tematu mocnego Fεικ, który występuje w at. perf. ε-ουκ. powstał z Fε-Fεικ-α, utworzonym z reduplikacyi Fε, tematu wzmoconionego Fουκ i końcówki α po zniknięciu F.

W. 548. πρότερος = pierwiej — rozumie się — od ciebie.

W. 549. ἐθέλωμι joński coniunct. praes. act., utworzony od coniunct. atyckiego ἐθέλω przez dodanie końcówki μι, wziętej z 2. konjugacyi.

W. 550. εχαστος (= σFε-χαστος) 3 każdy.

διερωμαι wypytuję; forma epieczna, używana tylko w praes.

μεταλλᾶω wywiaduję się, badam.

W. 551. ἡ βρα(F)-ωπις, ἰδως (βραδ, ὠψ) wołooki, przydomek kobiet, zwłaszcza Hery ze względu na wielkie, okrągłe oczy, które uchodziły za piękne.

W. 553. λίγν = at. λίγν chętnie.

παρως zresztą.

W. 554. ευχαλος = at. εκχλος 2 spokojny; w at. dyalekcie występuje temat mocny Fεχ, który mamy w Fεχ-ών = εκ-ών dobrowolny; u Homera występuje temat słaby Fχ z protetycznym ε: ε-Fχ, w czem F przechodzi w υ, skąd powstaje forma ευχαλος.

ορᾶζέει; utworzone z ορᾶζέ-ε-σαι = at. ορᾶζέ-η; zob. w. 83.

ἄσσα = at. ἄτινα lub ἄττα acc. pl. od zaimka względnego ὅστις, ἣτις ὅ τι który.

ἐθέλησθαι = at. ἐθέληε coniunct. praes. act. 2. sing.

W. 555. δεῖδουα = at. δεῖδουα ind. perf. act. 1. sing. obawiam się. Forma atycka powstała z tematu mocnego δFεἰ przez dodanie reduplikacyi δε, przez natężenie w temacie mocnym ε w ο i przez dodanie cechy i końcówki perf. ζα tudzież przez późniejsze zniknięcie F: δε-δFου-α-α = δεῖδουα. Forma epieczna δεῖδουα powstała z δε-δFου-α-α przez upodobnienie F w δ: δεδδουα, a następnie przez wypa-

dniecie jednego δ i wywołanie wzdłużenia zastępczego ε w ε : $\delta\varepsilon$ - $\delta\varepsilon$ - $\alpha\alpha$.

$\pi\alpha\rho\acute{\alpha}\text{-}\sigma\eta\mu$ z acc. namawiam.

W. 558. $\varepsilon\tau\acute{\eta}\tau\upsilon\mu\omicron\varsigma$ 2 prawdziwy; tu: neutrum = prawdziwie.

W. 559. $\pi\omicron\lambda\acute{\epsilon}\alpha\varsigma$ = $\pi\omicron\lambda\lambda\omicron\upsilon\varsigma$; acc. pl. g. m. Forma at. jest utworzona od tematu mocnego $\pi\omicron\lambda\lambda\omicron$ według 2. deklinacji: $\pi\omicron\lambda\lambda\omicron\text{-}\nu\text{-}\varsigma$ = $\pi\omicron\lambda\lambda\omicron\upsilon\varsigma$. Forma epiczna $\pi\omicron\lambda\acute{\epsilon}\alpha\varsigma$ jest utworzona od tematu mocnego $\pi\omicron\lambda\lambda\omicron$ przez dodanie końcówki $\alpha\varsigma$ po przejściu υ w F i po zniknięciu F: $\pi\omicron\lambda\acute{\epsilon}\text{F}\text{-}\alpha\varsigma$ = $\pi\omicron\lambda\acute{\epsilon}\text{-}\alpha\varsigma$. Ostatnie dwie zgłoski formy $\pi\omicron\lambda\acute{\epsilon}\alpha\varsigma$ czytamy przez synizę.

W. 561. $\delta\alpha\mu\omicron\lambda\omicron\upsilon\varsigma$ 3 będący pod wpływem bóstwa ($\delta\acute{\alpha}\mu\omicron\lambda\omicron\upsilon\upsilon$ zob w. 222), dziwny.

$\lambda\eta\theta\omega$ = at. $\lambda\alpha\nu\theta\acute{\alpha}\nu\omega$ $\tau\iota\nu\acute{\alpha}$ ukrywam się przed kim.

W. 562. $\pi\rho\acute{\eta}\sigma\omega$ = at. $\pi\rho\acute{\alpha}\tau\tau\omega$ zdziałać.

$\varepsilon\mu\text{-}\pi\eta\varsigma$ całkiem.

W. 563. $\mu\acute{\alpha}\lambda\lambda\omicron\nu$ dalej.

W. 564. należy tak przekładać i rozumieć: jeżeli zaś to tak jest, (jak ty domyślasz się we w. 555 i 558), to to ma być mi milem.

W. 569. $\varepsilon\pi\iota\nu\acute{\alpha}\mu\pi\tau\omega$ zginam, uśmierzam.

W. 570. $\omicron\iota$ $\omicron\upsilon\acute{\rho}\alpha\chi\iota\omicron\nu\omicron\varsigma$ niebianie.

W. 571—610. Hefajstos jedna spór między Hērą i Zeusem.

W. 571. δ $\kappa\lambda\upsilon\tau\omicron\tau\acute{\epsilon}\gamma\eta\eta\varsigma$, $\omicron\upsilon$ sławny sztukmistrz, przydomek Hefajstosa; wyraz utworzony od $\kappa\lambda\upsilon\tau\omicron\varsigma$ 3 sławny i η $\tau\acute{\epsilon}\gamma\eta\eta$ sztuka.

W. 572. $\mu\eta\tau\epsilon\iota$ $\phi\acute{\iota}\lambda\eta$ $\varepsilon\pi\iota$ $\eta\acute{\rho}\alpha$ $\mu\epsilon\tau\omicron\nu$,... $\Pi\eta\eta$. Hefajstos ($\Pi\eta\eta\sigma\tau\omicron\varsigma$) był synem Zeusa i Hery; $\varepsilon\pi\iota$ należy do $\mu\epsilon\tau\omicron\nu$ przez tmesis = przynosząc; $\eta\acute{\rho}\alpha$ = $\text{F}\eta\acute{\rho}\alpha$ por. $\text{F}\varepsilon\lambda\acute{\epsilon}\sigma\theta\alpha\iota$ wziąć, acc. sing. do prawdopodobnego nom. sing. $\eta\acute{\rho}$ = $\gamma\acute{\alpha}\rho\iota\varsigma$ przyjemność.

W. 573. $\acute{\alpha}\nu\epsilon\iota\kappa\tau\omicron\varsigma$ 3 znośny; adi. verb. od $\acute{\alpha}\nu\text{-}\varepsilon\gamma\omicron\mu\alpha\iota$ znoszę, wytrzymuję.

W. 574. $\sigma\omega\acute{\omega}$ wy; nom. dualis prawidłowy i w dial. at.

$\varepsilon\pi\iota\delta\alpha\iota\upsilon\omega$ sprzeczam, spieram się; por. w. 7; $\varepsilon\pi\iota\delta\alpha\iota\upsilon\omega\text{-}\tau\omicron\nu$ 2. dual.

W. 575. $\acute{\omicron}$ $\kappa\omicron\lambda\omega\acute{\omicron}\varsigma$ krzyk.

$\varepsilon\lambda\alpha\acute{\upsilon}\nu\omega$ sprawiam.

W. 576 $\tau\acute{\omicron}$ $\eta\delta\omicron\varsigma$, $\omicron\upsilon\varsigma$ (= $\sigma\text{F}\eta\delta\omicron\varsigma$, $\sigma\text{F}\eta\delta\upsilon\varsigma$ = *suavis*) zadowolenie.

$\gamma\epsilon\rho\iota\omicron\nu\alpha$ = at. $\gamma\epsilon\iota\tau\omicron\nu\alpha$ gorsze. Forma at. powstała z tematu $\gamma\epsilon\rho$ przez dodanie końcówki $\iota\omicron\nu\text{-}\alpha$ po przejściu ι do tematu i zlaniu się w nim z ε w ε . Forma jońska jest utworzona od tematu $\gamma\epsilon\rho\epsilon$ przez dodanie końcówki $\iota\omicron\nu\text{-}\alpha$ po zlaniu się ε z ι w ε . Ten sam temat występuje także u Homera w II. II. 248 i XII. 270 w compar. $\gamma\epsilon\rho\epsilon\iota\acute{\omicron}\text{-}\tau\epsilon\rho\omicron\varsigma$ tudzież ze wzdłużeniem ε w η w dat. sing. positivi $\gamma\acute{\epsilon}\rho\eta\iota$ we w. 80.

W. 577. παρά-ρημι z dat. radzę.

νόεω, tu: jestem rozsądny.

W. 579. συνταράσσω zakłócić.

W. 580. ὁ ἀστεροπηγής, οὖς rzucający błyskawice (ἡ ἀστροπηγή błyskawica, ὁ ἀστῆρ, εἶρος gwiazda), przydomek Zeusa.

W. 581. στρωελιζώ uderzam. Po στρωελιζαι występuje aposiopesis (ἡ ἀποσιώπησις, εἰως) następnika okresu warunkowego: »to może«, którego się łatwo domyśleć; por. w. 136.

πολύ φέρτατος bez wątpienia najpotężniejszy zob. w. 169 i 281.

We w. 582. τὸν ὑπέεσσι czytam zgodnie z rękopismami i wszystkimi wydawcami oprócz Stiera, Rzacha i Christa, którzy, idąc za niepotrzebną zupełnie konjekturą Naucka czytają τὸ γε ἔπεσσι.

καθ'ἀπτομαι z acc. przemawiam; infin. zastępuje tu imperat.

μαλακός 3. łagodny.

W. 583. ἴλαος = at. ἰλεος 2 łaskawy. Forma at. powstała z j. przez przejście α w η i przez przestawienie iloczasu: ἰληος = ἰλεος.

W. 584. ἀν-άσσω = at. ἀν-άσσω zrywam się.

τὸ δεπας, αος puhar.

ἀμφι-κύπελλος 2 o dwu uchach.

W. 586. τε-τλα-θη imperat. perf. act. 2. sing. = znieś!

W. 587. ἴδωμαι medium causativum, zob. w. 56.

W. 588. θεινω biję, uderzam.

W. 589. ἀρχι-αλέος 3 trudny; konstrukcyja osobowa, zob. w. 546.

ἀντι-φέρω niosę naprzeciw, m. opieram się.

W. 590. ἄλλοτε kiedyindziej.

ἀλεζῶ bronię.

μαμαῶπα acc. s. partic. perf. act. g. masc. = pragnącego.

W. 591. ριπτω rzucam.

τε-ταχ-ών part. aor. act. nom. s. gen. m. = chwyciwszy, utworzony od tematu τυχ przez reduplikacyę τε; por. lae. tango, tetigi; θιγγάνω, ἔ-θιγγ-ο-ν z gen.; tu ποδός zależy od τεταχ-ών.

ὁ βελός próg.

θεσπέσιος 3 boski.

W. 592. τὸ ἡμέρ. ἡμέρας = at. ἡμέρα dzień.

W. 593. κάππεσον = κατ-επεσον (apokope i assymilacyja) od κατ-πιπτω spadam.

ἡ Ἀἴμνος dziś Stalimene, wyspa, leżąca na zachód od Troady z ogniem zionącą górą Mosyehlos, ulubione miejsce Hefajstosa.

ἐν-ῆεν = at. ἐν-ῆν. ind. imperf. act. 3. sing. od ἐνεμι jestem w czym. Forma ep. ῆεν powstała z tematu εσ przez wzdłużenie ε w η wskutek augmentu iloczynowego, przez dodanie zakończenia εν i przez

wypadnięcie σ pomiędzy dwoma samogłoskami: $\eta\sigma\text{-}\epsilon\nu = \eta\text{-}\epsilon\nu$. Forma at. $\eta\nu$ powstała z epicznej przez ściągnięcie.

W. 594. οἱ Σίντιες pierwotna ludność wyspy Lemnos, która tu przybyła z Tracyi; nazwa ta pochodzi od $\sigma\iota\nu\sigma\iota\kappa\iota$ rabując.

$\kappa\alpha\mu\iota\zeta\omega$ pielegnuję, m. podejmuję gościnnie.

W. 595. $\mu\epsilon\iota\delta\acute{\alpha}\omega$ uśmiecham się.

W. 596. $\pi\alpha\iota\delta\acute{\omicron}\varsigma$ zależy od $\acute{\epsilon}\delta\acute{\epsilon}\zeta\alpha\tau\omicron$.

$\tau\acute{\omicron}$ $\kappa\upsilon\pi\epsilon\lambda\lambda\omicron\nu$ kubek, puhar.

W. 597. $\acute{\epsilon}\nu\delta\epsilon\zeta\iota\alpha$ z prawej strony według stałego zwyczaju, gdyż prawa strona przynosi szczęście.

W. 598. $\sigma\iota\nu\sigma\text{-}\gamma\rho\epsilon\omega$ nalewam wina; wyraz ten w połączeniu z $\tau\acute{\omicron}$ $\nu\acute{\epsilon}\kappa\tau\alpha\rho$, $\alpha\rho\omicron\varsigma$ nektar, napój bogów, wino czerwone, mieszane z wodą i pite, traci pierwotne znaczenie i znaczy: nalewam.; por. lac. aedificare naves, gr. $\beta\omicron\nu\kappa\omicron\lambda\epsilon\iota\nu$ $\nu\pi\pi\omicron\nu\varsigma$.

$\acute{\omicron}$ $\kappa\rho\eta\tau\acute{\eta}\rho$ = at. $\kappa\rho\alpha\tau\acute{\eta}\rho$, $\eta\eta\rho\varsigma$ kruż, dzban; por. $\kappa\epsilon\rho\acute{\alpha}\nu\nu\mu\iota$ mieszam perf. act. $\kappa\acute{\epsilon}\text{-}\kappa\rho\alpha\text{-}\kappa\alpha$, m. $\kappa\acute{\epsilon}\text{-}\kappa\rho\alpha\text{-}\mu\alpha\iota$, aor. pas. $\acute{\epsilon}\text{-}\kappa\rho\acute{\alpha}\text{-}\theta\eta\text{-}\nu$.

$\acute{\alpha}\phi\acute{\upsilon}\sigma\sigma\omega$ czerpie.

W. 599. $\acute{\alpha}\sigma\beta\epsilon\sigma\tau\omicron\varsigma$ 2 nieugaszony, nieustający.

$\acute{\epsilon}\nu\text{-}\theta\rho\nu\nu\mu\iota$ wzbudzam; $\acute{\epsilon}\nu\text{-}\omega\rho\text{-}\tau\omicron$ ind. aor. act. 3. sing. = powstał.

$\acute{\omicron}$ $\gamma\acute{\epsilon}\lambda\omega\varsigma$, $\omega\tau\omicron\varsigma$ śmiech.

W. 600. $\acute{\iota}\delta\omicron\nu$ = at. $\acute{\epsilon}\iota\delta\omicron\nu$ ind. aor. act. 3. pl. do $\theta\rho\acute{\alpha}\omega$ widzę. Forma at. jest utworzona od tematu $F\iota\delta$, por. lac. video, pol. widzę, przez dodanie augmentu zgłoskowego ϵ , spójki \omicron i końcówki $\nu\tau$ po wypadnięciu F i τ : $\epsilon\text{-}F\iota\delta\text{-}\omicron\text{-}\nu\tau = \acute{\epsilon}\iota\delta\omicron\nu$. Forma jońska powstała w ten sam sposób z tego samego tematu tylko bez augmentu $F\iota\delta\text{-}\omicron\text{-}\nu\tau = \acute{\iota}\delta\text{-}\omicron\nu$.

$\delta\iota\acute{\alpha}$ $\delta\acute{\omicron}\mu\alpha\tau\alpha$ po pałacu, po sali.

$\pi\omicron\iota\pi\nu\acute{\omega}$ dyszę, krzątam się, wyraz, utworzony od tematu słabego $\pi\nu\upsilon$ czasownika $\pi\nu\acute{\epsilon}\omega = \pi\nu\acute{\epsilon}\acute{\omega} = \pi\nu\acute{\epsilon}F\acute{\omega}$ dyszę przez reduplikacyę $\pi\omicron\iota$; por. perf. m. $\pi\acute{\epsilon}\text{-}\pi\nu\upsilon\text{-}\mu\alpha\iota$. Śmiech powstał wśród bogów, ponieważ skrzętnie zwijający się, jako podczaszy niezgrabny Hefajstos stanowił pocieszne przeciwstawienie do Heby ($\eta\eta$ $\Pi\beta\eta$) lub Ganimedesa ($\acute{\omicron}$ $\Gamma\alpha\nu\mu\epsilon\delta\eta\delta\eta\varsigma$, $\omicron\nu\varsigma$) lub Hermesa ($\acute{\omicron}$ $\text{E}\rho\mu\eta\varsigma$, $\omega\delta$), którzy zwykle sprawowali urząd podczaszych.

W. 601. $\pi\rho\acute{\omicron}\text{-}\pi\alpha\varsigma$, $\acute{\alpha}\sigma\alpha$, $\alpha\nu$ cały.

W. 603. $\omicron\upsilon\text{...}$ $\mu\acute{\epsilon}\nu$ = ani.

η $\phi\acute{\omicron}\rho\mu\alpha\gamma\acute{\iota}\varsigma$, $\eta\eta\rho\varsigma$ lutnia, cytra.

$\pi\epsilon\rho\iota\kappa\alpha\lambda\lambda\acute{\eta}\varsigma$ 2 bardzo piękny.

W. 604. Czytam Μουσάων zgodnie z wydawcami oprócz Scheindlera i La Roche'a, którzy czytają $\mu\omicron\upsilon\sigma\acute{\alpha}\omega\nu$.

$\theta\text{'}$ = $\omega\upsilon\tau\epsilon$ ani.

η $\theta\acute{\upsilon}$, $\acute{\omicron}\varsigma$ mowa, głos; wyraz utworzony od tematu $F\epsilon\pi$, który wy-

stępuje w εἰπὼν = ε-Fεπ-ων = ε-επ-ο-ν przez natężenie samogłoski ε w ο; por. lac. vox.

W. 605. τὸ φῶς = φῶς = at. φῶς, które powstało ze ściągnięcia, światło.

W. 606. κακκεῖοντες participium praes. act. nominativus pluralis gen. masc. do κακκεῖω chcę się położyć. Jest to activum do at. medium κατὰκειμαι leżę, które powstało z κατὰ-κεῖω przez apokopę samogłoski α: κατ-κεῖω i przez assymilację τ do κ.

εἶπεν = at. εἶρησεν ind. aor. act. 3. plur. do εἶπω idę. Co do powstania końcówek ν i σεν zob. w. 57. Tu ostatnia zgłoska w εἶπεν jest wzdłużona przez następstwo (F) οἰκόνδε; zob. P. m. §. 64.

W. 607. ἦγε = at. ἦ gdzie.

περι-κλυτός 2 bardzo sławny.

ὁ ἀμφι-γυῖεις silny w obu ramionach, sztukmistrz; por. ἀμφι i τὰ γυῖα zgięcia w nogach lub ramionach.

W. 608. Co do ἰδυῖσιν zob. w. 365. Tu znaczy: biegły.

ἡ πραπίς, ἰδός, wyraz zwykle w plur. używany u poetów i w dyalekcie epiecznym, oznacza osierdzie, tu: rozum.

W. 609. Stier, idąc za konjekturą Naucka, czyta δ' ἐπὶ zamiast δε πρόσ, które przyjmują zgodnie z rękopismami inni wydawcy, do których i ja się przylączęm.

τὸ λέχος łożo.

Co do ἦμι zob. w. 47.

W. 610. κοιμάομαι śpię.

ERRATA.

W. 1.	zamiast	na	czytać	za
W. 28.	»	ηυν	»	νυν
W. 33.	»	σι-σο-κα	»	σι-σοι-πα
W. 67.	opuścić:	od ἀντιστας	zależy	κνσς;
W. 122.	zamiast	ελοκτιανος	czytać	ελοκτιανο-
W. 313.	»	ἀνώγο,	»	ἀνώγοι
W. 419.	»	południe	»	podobnie
W. 454.	»	arsie	»	arzie

WIADOMOŚCI SZKOLNE.

I. Skład grona nauczycielskiego przy końcu roku szkolnego 1902.

1. Żulkiewicz Michał, dyrektor w VI. randze, uczył propedeutyki filozofii w klasie VII.a, VII.b i VIII.; tygodniowo 6 godzin.

2. Jamrógiewicz Roman, nauczyciel, gospodarz klasy VIII, za-wiadowca gabinetu fizykalnego, uczył matematyki w kl. VI., VII.a, VII.b i VIII., fizyki w kl. VII.a, VII.b i VIII.; tygodniowo godz. 20.

3. Jaworski Jan, profesor, uczył matematyki w kl. I.a, II.a, III.a i III.b, historyi naturalnej w kl. III.b, fizyki w kl. IV.a i IV.b; tygodniowo godzin 20.

4. Kozłowski Edward, profesor, gospodarz klasy II.b, uczył geografii w kl. I.a, geografii i historyi powszechnej w kl. II.b, IV.b, VI., VII.b i VIII.; tygodniowo godzin 21.

5. Matwój Stanisław, profesor w VIII. randze, gospodarz klasy V.a, uczył języka łacińskiego w kl. III.a, greckiego w kl. IV.a, IV.b, V.a i V.b; tygodniowo godzin 24.

6. Ks. Poręba Józef, profesor, uczył religii w klasie I.a, II.a, III.a, IV.a, IV.b, V.a, V.b, VI., VII.a, VII.b i VIII.; tygodniowo godzin 22.

7. Dr. Sas Marcin, profesor, nie uczył z powodu słabości od dnia 3. marca 1902.

8. Służewski Włodzimierz, profesor, gospodarz klasy VII.b, za-wiadowca biblioteki nauczycielskiej, uczył języka łacińskiego w kl. VII.a i VII.b, greckiego w kl. VII.a, VII.b i VIII.; tygodniowo go-dzin 23.

9. Stach Karol, nauczyciel, gospodarz klasy VI., uczył języka łacińskiego w kl. V.a, VI. i VIII., greckiego w kl. VI.; tygodniowo godzin 22.

10. Switalski Stanisław, profesor w VIII. randze, gospodarz III.b klasy, zawiadowca polskiej biblioteki uczniów, uczył języka łacińskiego w kl. III. b, polskiego w kl. VI., VII. a, VII. b i VIII.; tygodniowo godzin 18.

11. Szklarz Michał, profesor w VII. randze, zawiadowca gabinetu historii naturalnej, uczył historii naturalnej w kl. I. a, I. b, II. a, V. a i V. b; tygodniowo godzin 10.

12. Tota Ludwik, profesor w VIII. randze, gospodarz kl. V. b, uczył języka łacińskiego w kl. V. b, greckiego w kl. III. a i III. b; tygodniowo godzin 16.

13. Tyczka Franciszek, nauczyciel, zawiadowca niemieckiej biblioteki uczniów, uczył języka niemieckiego w kl. V. a, VI., VII. a, VII. b i VIII.; tygodniowo godzin 20.

14. Waśkowski Wawrzyniec, profesor w VIII. randze, gospodarz klasy VII. a, zawiadowca gabinetu geograficznego i historycznego, uczył geografii w kl. I. b, geografii i historii powszechnej w kl. III. a, IV. a, V. a, V. b i VII. a; tygodniowo godzin 19.

15. Ks. Bach Jan, pom. kat., uczył religii w kl. I. b, II. b i III. b; tygodniowo godzin 6.

16. Bieder Edmund, z. n., otrzymał urlop z powodu choroby.

17. Budkowski Jan, z. n., nie uczył z powodu słabości od dnia 20. maja 1902.

18. Dyduch Tomasz, z. n., gospodarz klasy IV. b, uczył matematyki w kl. IV. a, IV. b, V. a i V. b, historii naturalnej w kl. II. b, III. a i VI.; tygodniowo godzin 20.

19. Osuchowski Henryk, z. n., uczył języka łacińskiego w kl. I. a, polskiego w kl. IV. a, IV. b, V. a i V. b; tygodniowo godzin 20.

20. Talar Antoni, z. n., gospodarz klasy I. b, uczył języka łacińskiego i matematyki w kl. I. b i II. b; tygodniowo godzin 22.

21. Urbanicki Wilhelm, z. n., gospodarz klasy III. a, uczył języka niemieckiego w kl. II. b, III. a, III. b, IV. a, IV. b i V. b; tygodniowo godzin 25.

22. Władyka Karol, z. n., uczył języka łacińskiego w kl. II. a, polskiego w kl. II. b, III. a i III. b; tygodniowo godzin 17.

23. Wynar Bazyli, egz. z. n., gospodarz kl. IV. a, uczył języka łacińskiego w kl. IV. a i IV. b, niemieckiego w kl. I. b i II. a; tygodniowo godzin 23.

24. Ziemiński Adam, z. n., gospodarz kl. I. a i II. a, uczył języka polskiego w kl. I. a, I. b i II. a, niemieckiego w kl. I. a, geografii i historii powszechnej w kl. II. a i III. b; tygodniowo godzin 22.

Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych.

1. Broszkiewicz Antoni, nauczyciel szkoły wydziałowej męskiej, uczył rysunków 6 godzin tygodniowo.
2. Dyduch Tomasz, j. w., uczył gimnastyki 10 godzin tygodniowo.
3. Kozłowski Edward, j. w., uczył historii kraju rodzinnego w kl. IV. b i VII. b w obydwóch półroczach, w kl. VIII. w I. półroczu i w kl. VI. w II. półroczu po jednej godzinie tygodniowo.
4. Langer Antoni, kapelmistrz muzyki salinarnej; uczył śpiewu i muzyki po 4 godziny tygodniowo.
5. Talar Antoni, j. w., uczył kaligrafii 2 godziny tygodniowo.
6. Waškowski Wawrzyniec, j. w., uczył historii kraju rodzinnego w kl. III. a, IV. a i VII. a po jednej godzinie tygodniowo.
7. Wynar Bazyl, j. w., uczył języka ruskiego 6 godzin tygodniowo.
8. Ziemski Adam, j. w., uczył historii kraju rodzinnego w kl. III. b jedną godzinę tygodniowo.

II. Wykaz lektury.

A. Lektura łacińska.

- Kl. III. a i b: Corn. Nep. Aristides, Cimon, Epaminondas, Pelopidas, Miltiades, Themistocles.
- Kl. IV. a i b: Caes. B. G. I. 1—30; IV. z opuszczeniem budowy mostu, VI. i VII. — Ov. Met. I. 89—312.
- Kl. V. a: Liv. I. 1—16, 18—35, 38—46, 48—60; XXII. 1—18, 23—50. — Ov. Met. I. 244—415; VIII. 183—235, 601—710; Fast. I. 465—586; II. 83—118, 687—710; Trist. I. 3.
- Kl. V. b: Liv. I. i XXII. 1—36. — Ov. Met. I. 244—415; V. 341—361, 385—395, 402—571; VIII. 183—335; Fast. I. 6—88; Trist. IV. 10, 1—64, 69—132; Am. I. 15, 1—16, 19—26, 31—36, 39—42; R. a. 169—196.
- Kl. VI.: Sall. Cat. — Cic. Cat. I. — Verg. Ecl. 1, 5; Georg. II. 458—540; Aen. I.
- Kl. VII. a i b: Verg. Aen. II. i VI. — Cic. Arch.; off. I. 1—47, 62—74.
- Kl. VIII.: Tac. Germ. 1—27; Ann. I. 1—15; II. 41—43, 53—55, 69—83; III. 1—7; IV. 1—9, 37—42, 57—59. — Hor. Carm. I. 1, 3, 10, 11, 14, 20, 22, 37; II. 3, 10, 14, 18, 20; III. 8, 9, 21, 30; IV. 3; Sat. I. 1, 9.

B. Lektura grecka.

- Kl. V. a i b: Xen. Anab. I. 1; 2, 1—5; 3; 4, 1—9, 11—19; 6; 7; 8; 9; III. 1. — Hom. Il. I., II. 1—200.
- Kl. VI.: Xen. Anab. III. 1; Cyrop. VII. 2, 1—29. — Hom. Il. III., VI., XII. 444 do końca. — Herod. VII.
- Kl. VII. a i b: Demostenes: Pierwsza i druga mowa olintyjska, Mowa o pokoju. — Hom. Od. I. 1—89; VI., XI., XVIII. i XXIV.
- Kl. VIII.: Sofoklesa Antygona. Platona Apologia i Kriton.

C. Lektura polska.

- Kl. V.: Oprócz ustępów, zawartych w Próchnickiego Wzorach poezyi i prozy, przy pomocy lektury domowej przerobiono: Mickiewicz: Pan Tadeusz, Grażyna; Słowacki: Jan Bielecki, Lambro; Syrokomla: Margier, Urodzony Jan Dęboróg, Stare wrota; Fredro, Zemsta; niektóre nowelle Sienkiewicza.
- Oprócz ustępów, zawartych w Wypisach, czytano prywatnie: w kl. VI.: Heidenstein, Pamiętniki wojny moskiewskiej; Żółkiewski St., Początek i progres wojny moskiewskiej; Pasek, Pamiętniki; Krasiecki: Myszeis, Monachomachia, Doświadczyński, Pan Podstoli; Tarnowski St., Pisarze polityczni; Zablocki: Fireyk w załotach, Sarmatyzm; Kitowicz, Pamiętniki; Sienkiewicz: Ogniem i mieczem, Potop, Pan Wołodyjowski i Quo vadis w wydaniu Bobina;
- w kl. VII.: Niemcewicz, Powrót posła; Mickiewicz: Konrad Wallenrod, Dziady, Sonety; Małczewski, Marya; Goszczyński, Zamek kaniowski; Fredro: Śluby panięskie, Pan Geldhab, Pan Jowialski, Dożywocie, Damy i huzary; Słowacki: Kordyan, Anelli, Lilla Weneda, Beniowski, Sen srebrny Salomei, Książę niezłomny Calderona; Korzeniowski: Spekulant, Kollokacya; Szekspir, Sen nocy letniej; Gostomski, Pan Tadeusz; Kaltenbach, Adam Mickiewicz;
- w kl. VIII.: Krasieński: Irydyon, Nieboska komedia, Przedświt, Psalm, Niedokończony poemat; Garezyński, Wacława dzieje; Szekspir: Makbet, Król Lear, Sen nocy letniej; Ujejski, Melodye biblijne; Szujski, Wallas; Tarnowski, Studya do historyi literatury polskiej; Tretiak, Szkice; Gostomski, Pan Tadeusz; German, O dramatach Szujskiego; Chmielowski, Nasi powieściopisarze; Sienkiewicz: Rodzina Polanieckich, Quo vadis, Krzyżacy; Wyspiański: Wesele, Warszawianka, Protesilas i Laodamia; Rydel, Zaczarowane kolo.

D. Lektura niemiecka.

Oprócz ustępów, zawartych w książce do czytania, czytano w całości następujące dzieła:

w klasie VI.: Lessing, Minna von Barnhelm; Goethe, Hermann und Dorothea;

w kl. VII.: Goethe, Hermann und Dorothea; Shakespeare, Macbeth;

w kl. VIII.: Schiller, Wilhelm Tell; Kleist, Das Käthchen von Heilbronn; Goethe, Faust. I.

III. Wykaz książek,

których używać się będzie w roku szkolnym 1902/1903.

- Klasa I.: Wielki katechizm religii katolickiej. Kraków 1899. Samolewicz, Zwięzła gramatyka języka łacińskiego. Wyd. 2.—4. Steiner i Scheindler, Ćwiczenia łacińskie dla I. kl. Wyd. 2. i 3. Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna w 8. wydaniu. Próchnicki i Wójeik, Wypisy polskie dla I. klasy. Wyd. 2. i 3. German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla I. klasy. Wyd. 2.—4. Benoni i Tatomir, Krótki rys geografii w 6. i 7. wydaniu. Brzostowicz, Początki arytmetyki i algebry. Część I. Wyd. 2.—4. Jamrógiewicz, Geometrya poglądowa dla niższych klas gimnazjalnych w 2. i 3. wydaniu. Nowicki-Limbach, Zoologia. Wyd. 6.—9. Rostafiński, Botanika szkolna na klasy niższe. Wyd. 1.—4.
- Klasa II.: Ks. Dąbrowski, Historia biblijna starego zakonu. Samolewicz, Zwięzła gramatyka języka łacińskiego. Steiner i Scheindler, Ćwiczenia łacińskie dla II. klasy. Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna w 8. wydaniu. Próchnicki i Wójeik, Wypisy polskie dla II. klasy. German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla II. klasy. Baranowski i Dziedzicki, Geografia powszechna. Wyd. 6.—8. — Semkowicz, Opowiadania z dziejów powszechnych. Część I. — Brzostowicz, Początki arytmetyki i algebry. Część I. Wyd. 2. — 4. Jamrógiewicz, Geometrya poglądowa w 2. i 3. wydaniu. Nowicki-Limbach, Zoologia. Wyd. 6.—9. Rostafiński, Botanika szkolna na klasy niższe.
- Klasa III.: Ks. Dąbrowski, Historia biblijna nowego zakonu. Samolewicz-Soltysik, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 5. — 7. Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla III. klasy. Wydanie 2. i 3. — Cornelius Nepos w wydaniu Patoczki-Zawilińskiego. Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Wydanie 2. Ta-

borski-Winkowski, Ćwiczenia greckie. Malecki, Gramatyka języka polskiego w 8. wydaniu. Czubek-Zawiliński, Wypisy polskie dla III. klasy. German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla III. klasy. Petelenz, Deutsche Grammatik. 2. wydanie. Baranowski i Dziedzicki, Geografia powszechna. Wyd. 6. — 8. Semkowiez, Opowiadania z dziejów powszechnych. Część II. — Rawer, Dzieje ojezyste. Brzostowicz, Początki arytmetyki i algebry. Część II. Wyd. 1. — 3. Janrógiewicz, Geometrya pogładowa. 2. wydanie. Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 2. i 3. Łonnicki, Mineralogia dla niższych klas. 2., 3. i 4. wydanie.

Klasa IV.: Ks. Jogan, Liturgika katolicka. Samolewicz-Soltysik, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. w 5., 6. i 7. wydaniu. Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla IV. klasy. Caesar, Commentarii de bello Gallico. Wydanie Prammera-Bednarskiego. Ovidius. Wydanie Grysara-Ziwsy-Skupniewicza. Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Taborski-Winkowski, Ćwiczenia greckie. Malecki, Gramatyka języka polskiego w 8. wydaniu. Czubek-Zawiliński, Wypisy polskie dla IV. klasy. German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla IV. klasy. Petelenz, Deutsche Grammatik. Wydanie 2. — Semkowiez, Opowiadania z dziejów powszechnych. Część III. Benoni-Majerski, Geografia austr.-węg. monarchii. 2. i 3. wydanie. Rawer, Dzieje ojezyste. Brzostowicz, Początki arytmetyki i algebry. Część II. w 2. wydaniu. Janrógiewicz, Geometrya pogładowa. 2. i 3. wydanie. Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla niższych klas szkół średnich.

Klasa V.: Ks. Jogan, Katolicka dogmatyka ogólna. Livius. Wydanie do użytku szkolnego trzecie A. Zingerlego-Majehrowicza. Ovidius. Wydanie Grysara-Ziwsy-Skupniewicza. Samolewicz-Soltysik, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. w 5., 6. i 7. wydaniu. Fiderer, Chrestomatya z pism Xenofonta. Homera Iliada. Część I., wydanie Scheindlera-Soltysika. Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Próchnicki, Wzory poezyi i prozy. Mickiewicz, Pan Tadeusz. Słowacki, Jan Bielecki. Fredro, Zemsta. Sienkiewicz, Pójdźmy za nim. Petelenz und Werner, Deutsches Lesebuch für die V. Classe. Zakrzewski, Historia powszechna. Tom I. — Dziwiński, Zasady algebry. Wyd. 2. Moćnik-Maryniak, Geometrya dla wyższych klas. 3., 4. i 5. wydanie. Łonnicki, Mineralogia i geologia w 3., 4. i 5. wydaniu. Rostafiński, Botanika szkolna dla klas wyższych. Wyd. 2.

Klasa VI.: Ks. Jogan, Dogmatyka szczegółowa. Sallustius, Wojna z Jugurtą. Wydanie Linkera-Klimeschy-Soltysika. Vergilius.

Wydanie Eichlera-Rzepińskiego. Cicero, Cztery mowy przeciw Katylinie. Wydanie Kornitzera-Soltysika. Samolewicz-Soltysik, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 5.—7. Fiderer, Chrestomatya z pism Xenofonta. Homera Iliada. Część I i II, wydanie Scheindlera-Soltysika. Herodot. Wydanie Hintnera. Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Wypisy polskie St. Tarnowskiego i J. Wójcika. Część I. Kochanowski: Odprawa posłów greckich, Treny. Zablocki, Fireyk w zalotach. Niemcewicz, Powrót posła. Rzewuski, Listopad. Petelenz und Werner, Deutsches Lesebuch für die sechste Classe. Lessing, Emilia Galotti. Goethe, Hermann und Dorothea. Wydanie Graesera. Zakrzewski, Historia powszechna. Tom I, II i III. Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich z nią połączonych. Dziwiński, Zasady algebry. Moćnik-Maryniak, Geometrya dla wyższych klas w 3., 4. i 5. wydaniu. Kranz, Tablice pięciocyfrowe logarytmów lub Logarytmy Schlömleha. Petelenz, Zoologia dla wyższych klas szkół średnich.

Klasa VII.: Ks. Szezeklik, Etyka katolicka. Cicero: Mowa za poetą Archiaszem. Wydanie Nohla-Bednarskiego. Orationes selectae. Ed. H. Nohl. Vol. II. Kato starszy o starości. Wydanie Kornitzera Soltysika. Vergilius. Wydanie Eichlera-Rzepińskiego. Samolewicz-Soltysik, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. w 5., 6. i 7. wydaniu. Homera Odyseja. Wydanie Christa-Jezienickiego. Demostenes, Wybór mów. Wydał Wotke-Schmidt. Wydanie 2. Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Wypisy polskie St. Tarnowskiego i J. Wójcika. Część I. Wypisy polskie St. Tarnowskiego i Fr. Próchnickiego. Część II. Peliński, Barbara Radziwiłłówna. Mickiewicz: Dziady. Cz. II. Konrad Wallenrod. Słowacki: Lilla Weneda, Balladyna, Książd Marek. Fredro: Pan Geldhab, Śluby panięńskie. Petelenz und Werner, Deutsches Lesebuch für die siebente Classe. Schiller: Die Jungfrau von Orleans. Wilhelm Tell. Wydanie Graesera. Zakrzewski, Historia powszechna. Tom III. Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich z nią połączonych. Dziwiński, Zasady algebry. Moćnik-Maryniak, Geometrya dla wyższych klas. 3., 4. i 5. wydanie. Logarytmy Kranza lub Schlömleha. Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla wyższych klas szkół średnich. Tomaszewski, Chemia. Wyd. 2. i 3. Kozłowski, Logika elementarna.

Klasa VIII.: Ks. Jougan, Historia Kościoła katolickiego. Horatius. Wydanie Sasa. Tacitus. Wydanie Müllera: Vol. I. i Germania. Samolewicz-Soltysik, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 5.—7. Platon: Apologia, Kriton i cztery ostatnie rozdziały

z Fedona w wydaniu Christa-Lewickiego. Sofoklesa Elektra w wydaniu Schuberta-Majchrowicza. Homera Odysseja w wydaniu Christa-Jezienickiego. Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Wypisy polskie Stan. Tarnowskiego i Fr. Próchnickiego. Część II. Krasieński: Irydyon, Nieboska komedia. Szujski, Wallas. Petelenz und Werner; Deutsches Lesebuch für die achte Classe. Schiller, Maria Stuart. Goethe, Faust. I. Wydanie Graesera. Głabiński-Finkel, Historia i statystyka austr.-węgierskiej monarchii. Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich z nią połączonych. Dziwiński, Zasady algebry. Mochnik-Maryniak, Geometrya dla wyższych klas. 3., 4. i 5. wydanie. Logarytmy Schömilcha lub Kranza. Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla wyższych klas szkół średnich. Pechnik, Zarys psychologii.

IV. Temata do piśmiennych wypracowań uczniów klas wyższych.

A. W języku polskim.

- W klasie V.a: 1. Zajęcie rolnika w jesieni. (Dom.). — 2. Stosunek Soplicy do domowników. (Szk.). — 3. Inwokacye u Homera, Tassa i Mickiewicza. (Dom.). — 4. Pogrzeb księcia u pogańskich Litwinów. (Na podstawie «Grażyny». Szk.). — 5. Tło historyczne «Pana Tadeusza». (Dom.). — 6. Śmierć stolnika Horeszki. (Na podstawie II. ks. Pana Tadeusza. Szk.). — 7. Słońce w «Panu Tadeuszu». (Szk.). — 8. Przebieg sporu o Kusego i Sokola. (Dom.). — 9. Rozbiór koncertu Wojskiego. (Szk.). — 10. Likurg i Solon. (Porównanie. Dom.). — 11. Bartek pod Gravelotte. (Opowiadanie na podstawie nowelli Sienkiewicza. Szk.). — 12. Ksiądz Definitor w gawędzie Syrokomli «Urodzony J. Dęboróg». (Dom.). — 13. Bitwa pod Kannami. (Na podstawie Liwiusza. Dom.). — 14. Żółkiewski w szkicu Szujskiego p. t. «Cecora i Chocim». (Szk.).
- W klasie V.b: 1. Zajęcie rolnika w jesieni. (Dom.). — 2. Wieczera w zamku. («Pan Tadeusz». Szk.). — 3. Spór Achillesa z Agamemnonem. (Dom.). — 4. Postać Rymwida, jako wiernego slugi. (Na podstawie «Grażyny». Szk.). — 5. Znaczenie epizodów w pierwszej księdze «Pana Tadeusza». (Dom.). — 6. Zaścianek Dobrzyński. (Opis na podstawie «Pana Tadeusza». Szk.). — 7. Śniadanie w dworze soplcowskim. (Na podstawie «Pana Tadeusza». Szk.). — 8. Sejmik szlachecki na Litwie. (Na podstawie «Pana Tadeusza». Dom.). — 9. Opis dworku Maćka Dobrzyńskiego. (Szk.). — 10. Turnieje w Polsce. (Dom.). — 11. Charakterystyka

Elżbiety Rakuskiej. (Na podstawie szkicu Szajnochy «Matka Jagiellonów». Szk.). — 12. Losy Haliny i swaty w ziemi krakowskiej. (Na podstawie «Wiesława». Dom.). — 13. Jak Skarga pojmuje miłość ojczyzny? (Dom.). — 14. Znaczenie bajki Antoniego Góreckiego «Krople wody». (Szk.).

W klasie VI: 1. O ile przyczynił się wynalazek druku do umysłowego postępu ludzkości. (Dom.). — 2. Wychowanie szlachcica podług Reya. (Szk.). — 3. Znaczenie chórów w «Odprawie posłów» Kochanowskiego. (Dom.). — 4. Jakimi przymiotami odznacza się poczciwy człowiek Reya? (Szk.). — 5. Jak przedstawia rozkosze życia wiejskiego Rey w «Żywocie», a Kochanowski w «Sobótce»? (Dom.). — 6. Główne postaci Odprawy posłów greckich. (Szk.). — 7. Znaczenie Kochanowskiego dla literatury polskiej XVI. wieku. (Dom.). — 8. Tok myśli w kazaniu Skargi: «O zgodzie domowej». (Szk.). — 9. Obraz społeczeństwa rzymskiego. (Na podstawie Katyliny Sallustyusza. Dom.). — 10. Znaczenie epizodów w III. i IV. pieśni Iliady. (Szk.). — 11. Kowal fortuny nie kuje, Sobie ją, kto chce, zbuduje. (W formie powiastki. Dom.). — 12. Charakterystyka Kmicieca na podstawie «Potopu» Sienkiewicza. (Dom.). — 13. Treść i znaczenie komedii Zabłockiego p. t. «Sarmatyzm». (Szk.). — 14. Charakterystyka Ignacego Krasińskiego. (Szk.).

W klasie VII.a: 1. Porównać elegię Karpińskiego «Żale Sarmaty» z «Hymnem do Boga» Woronicza. (Dom.). — 2. Myśl przewodnia «Elegii, pisanej na ementarzu wiejskim», Niemcewicza. (Szk.). — 3. Znaczenie wsi i miasta w gospodarstwie społecznem. (Dom.). — 4. Stanowisko Kazimierza Brodzińskiego w literaturze polskiej. (Szk.). — 5. Niobe i Laokoon w rzeźbie i poezji. (Dom.). — 6. Wykazać wpływ Schillera i Goethego w początkowych utworach A. Mickiewicza. (Szk.). — 7. Alpuhara Mickiewicza a Kleista: Die Verlobung von St. Domingo. (Szk.). — 8. Stefan Batory a Iwan Groźny. (Podług Literatury słowiańskiej A. Mickiewicza. Dom.). — 9. Jakim wpływom ulega Słowacki w I. okresie swej twórczości? (Szk.). — 10. O wschodzie słońca. (Obrazek poetyczny. Dom.). — 11. Rozwinać i uzasadnić myśl, zawartą w słowach Krasińskiego: «Święta miłości kochanej Ojczyzny! Czują cię tylko umysły poczciwe». (Dom.).

W klasie VII.b: 1. Wielkich rzeczy małe początki. Prawdliwość tego zdania wykazać na przykładach historycznych. (Dom.). — 2. Kolejność życia Jana Bieleckiego. (Szk.). — 3. Rozwijać myśl, zawartą w zdaniu K. Brodzińskiego: «Poczul motyl skrzydła i listek porzucił; Pięknie bujał po niebie, lecz do listka wrócił».

(Dom.). — 4. Laokoon w rzeźbie i poezyi. (Szk.). — 5. Uczucie i myśli na ementarzu w Dzień Zaduszny. (Dom.). — 6. Znaczenie Batorego w historyi polskiej. (Szk.). — 7. Pommik Piotra Wielkiego Mickiewicza a Miedziany rycerz Puszkina. (Szk.). — 8. Podziemie u Vergilego. (Dom.). — 9. Pracy, nie szczęściu ufajcie młodzi, Praca tarcz silna, szczęście zawodzi. (Dom.). — 10. Jakim wpływom ulega Słowacki w II. okresie swej twórczości? (Szk.). — 11. «To grunt wesela prawego, Gdy człek sumienia czystego». (Dom.).

W klasie VIII.: 1. Konrad a ksiądz Piotr w «Dziadach» drezdeńskich. (Dom.). — 2. Zamiary a czyny Kordyana. (Szk.). — 3. Halbun w «Wallenrodzie» a Masynissa w «Irydyonie». (Dom.). — 4. Katylina, Cezar i Katon z Utyki. (Zestawienie. Dom.). — 5. Znaczenie chórów w Antygonie. (Dom.). — 6. Historia magistra vitae. (Dom.). — 7. Dlaczego Antygona jest charakterem tragicznym. (Szk.). — 8. «Aequam memento rebus in arduis Servare mentem, non secus in bonis Ab insolenti temperatam Lactitia». (Szk.).

B. W języku niemieckim.

W klasie V.a: 1. Ein Tag aus dem Leben der ägyptischen Könige. (Szk.). — 2. Meine Wohnung. (Dom.). — 3. Welche Umstände förderten bei den Phöniciern die Entwicklung der Schiffahrt und des Handels. (Szk.). — 4. Der alte Diener. (Szk.). — 5. Der Panathenäenzug. (Dom.). — 6. Wie ich die Weihnachten zugebracht habe? (Dom.). — 7. Ein Tag im Winter. (Dom.). — 8. Schuld und Sühne des Jacek Soplica. (Dom.). — 9. Die Sage von der Gründung Roms. (Szk.). — 10. Inhaltsangabe der Ballade v. Schiller: «Die Kraniche des Ibykus». (Szk.). — 11. Des Vogels Rath. (Nacherzählung. Szk.). — 12. Die Steinkohle. (Dom.). — 13. Inhaltsangabe einer der gelesenen Novellen von H. Sienkiewicz. (Dom.). — 14. Non scholae, sed vitae discimus. (Nach Herders Abhandlung: «Dem Leben lernen». Szk.).

W klasie V.b: 1. Androklus und sein Löwe. (Szk.). — 2. Der Nutzen des Holzes. (Dom.). — 3. Die charakteristischen Merkmale der dorischen und jonischen Säule. (Szk.). — 4. Graf Adlerstamm auf der Jagd. (Szk.). — 5. Inhaltsangabe der Ballade von Schiller: «Die Bürgschaft». (Dom.). — 6. Wie ich die Weihnachten zugebracht habe? (Dom.). — 7. Ein Tag im Winter. (Dom.). — 8. Pflicht der Dankbarkeit der Kinder gegen die Eltern. (Dom.). — 9. Der Nutzen des Salzes. (Szk.). 10. Inhaltsangabe der Goe-

theschen Ballade: «Der Zauberlehrling». (Szk.) — 11. Der Kampf der Horatier und Kuriatier. (Szk.) — 12. Die Feldzüge Alexander des Grossen. (Dom.) — 13. Ein Frühlingstag. (Dom.) — 14. Des Vogels Rath. (Nacherzählung. Szk.)

W klasie VI.: 1. Warum ist die Poesie uralt und älter, als die Prosa? (Szk.) — 2. Mein Geburtsort. (Dom.) — 3. Gedankengang der Ansprache Gottfrieds v. Bouillon in Tassos befreitem Jerusalem. (Szk.) — 4. Charakteristik der Thiere in Goethes «Reineke Fuchs». (Dom.) — 5. Der Graf von Habsburg. (Dom.) — 6. Dornröschen. (Szk.) — 7. Der Kampf mit dem Drachen. (Dom.) — 8. Bürgers «Schatzgräber» verglichen mit dem gleichnamigen Gedicht von Goethe. (Dom.) — 9. Charakteristik des deutschen Märelens. (Szk.) — 10. Der Taucher. (Nach Schiller. Dom.) — 11. Wie Ortwein und Herwig auf Kundschaft fuhren. (Kudrun XXIII. Nach der Schullectüre. Szk.) — 12. Das Besitzthum des Wirtes zum goldenen Löwen. (Nach Goethes «Hermann und Dorothea». Dom.) — 13. Das Elend der Vertriebenen. (Nach Goethes «Hermann und Dorothea». Szk.) — 14. Der Strom, ein Bild des menschlichen Lebens. (Dom.)

W klasie VII.a: 1. Wie Siegfried verrathen wird. (Dom.) — 2. Was erfahren wir von den ältesten Zeiten des germanischen Volkes? (Szk.) — 3. Charakteristik des Wirtes und der Wirtin in Goethes «Hermann und Dorothea». (Dom.) — 4. Charakteristik des Meistergesanges. (Szk.) — 5. Der Einfluss des Humanismus und der Reformation auf die Entwicklung der deutschen Literatur im XVI. Jahrhundert. (Szk.) — 6. Bedeutung des Kampfes der Leipziger und der Schweizer für die weitere Entwicklung der deutschen Literatur. (Szk.) — 7. Bürgers «Lenore» verglichen mit Mickiewicz' «Ucieczka». (Dom.) — 8. Wielands literarische Verdienste. (Szk.) — 9. Durch welche Mittel kann der Mensch sein Wissen vermehren? (Dom.) — 10. Goethes und Schillers Jugend. (Eine Vergleichung. Szk.)

W klasie VII.b: 1. Wie Siegfried verrathen wird. (Dom.) — 2. Welche Erziehung genossen die Ritter im Mittelalter? (Szk.) — 3. Charakteristik des Pfarrers und des Apothekers in Goethes «Hermann und Dorothea». (Dom.) — 4. Charakteristik des Meistergesanges. (Szk.) — 5. Der Einfluss des Humanismus und der Reformation auf die Entwicklung der deutschen Literatur im XVI. Jahrhundert. (Szk.) — 6. Bedeutung des Kampfes der Leipziger und der Schweizer für die weitere Entwicklung der deutschen Literatur. (Szk.) — 7. Bürgers «Lenore» verglichen mit Mickiewicz' «Ucieczka». (Dom.) — 8. Klopstocks Bedeutung

in der deutschen Literatur. (Szk.). — 9. Durch welche Mittel kann der Mensch sein Wissen vermehren? (Dom.). — 10. Goethes und Schillers Jugend. (Eine Vergleichung. Szk.).

W klasie VIII.: 1. Die wohlthätigen Wirkungen des Ackerbaues. (Im Anschlusse an Schillers Gedicht: «Das Eleusische Fest». Dom.). — 2. Die Bestimmung der Glocke. (Szk.). — 3. Tell und die Tellinghandlung in Schillers Drama «Wilhelm Tell». (Dom.). 4. Käthchen vor dem Fehngericht. (Kleist, Käthchen von Heilbronn. I, 2. Szk.). — 5. Die Romantik in Kleists «Käthchen v. Heilbronn». (Dom.). — 6. Das Soldatenleben im dreissigjährigen Kriege. (Nach Schillers «Wallensteins Lager». Dom.). — 7. Wie sucht Talbot Marias Begnadigung zu erwirken? (Szk.). — 8. Die Frauencharaktere in Schillers «Maria Stuart». (Szk.) — 9. Gretchen. (Eine Charakterschilderung. Szk.).

Temata piśmiennego egzaminu dojrzałości.

1. Ov. am. 1, 15: 1—16, 23—26, 31—36, 39—42. Przekład na język polski.

2. Długosz Jan, *Historia polska w przekładzie K. Mecherzyńskiego: Charakterystyka Kazimierza Wielkiego. Ze wszystkich królów... wzór najlepszego monarchy.* Przekład na język łaciński.

3. Platon, Protagoras 321C—322B: «*Λοιπὸν δὲ ἀκόσμητον... εὖρετο*». Przekład na język polski.

4. Który bohater z historycznych powieści Sienkiewicza podoba mi się najbardziej i dlaczego?

5. Die Sturm- und Drangperiode in ihren wesentlichen Erscheinungen.

6. a) Rozwiązać równania:

$$5^{\log x} + 3^{\log y} = 32$$

$$5^{\log x} \cdot 3^{\log y} = 135$$

b) Jak wielki kapitał trzeba złożyć na procencie składanym, żeby dopłacając po 200 zł. przez 10 lat, odebrać na końcu tego czasu 12000 zł., licząc 4%₀?

c) Powierzchnia elipsy $9x^2 + 16y^2 + 36x - 96y + 36 = 0$ jest równa powierzchni ściętego stożka prostego, którego podstawy mają promienie równe $\frac{a}{2}$ i $\frac{b}{3}$; jak wielka jest wysokość tego stożka?

V. Przedmioty nadobowiązkowe.

1. Nauka języka ruskiego odbywała się w 3 oddziałach po 2 godziny tygodniowo.

W I. oddziale poznali uczniowie na podstawie Bukwaru ruskie litery pisane i drukowane, czytali i w miarę potrzeby tłómaczyli na język polski ciągle ustępy tej książki, które po dokładnem objaśnieniu opowiadali po rusku, a piękniejszych wierszyków uczyli się na pamięć. W 2. półroczu czytano i opowiadano łatwiejsze ustępy z Ruskiej czytanki dla szkół wydziałowych. Piękniejszych utworów poetycznych uczono się na pamięć. Z gramatyki poznano przygodnie odmianę rzeczownika i czasownika. Uczniowie ćwiczyli się początkowo w ruskiem pisaniu, następnie pisali dyktaty i ustępy z pamięci.

W II. oddziale zdawano sprawę z ustępów, wybranych z Ruskiej czytanki dla szkół wydziałowych, uwzględniając głównie ustępy, odnoszące się do historii literatury ruskiej.

Gramatyki uczono systematycznie na podstawie Metodycznej gramatyki ruskiej mowy dla IV. klasy szkół 5- i 6-klasowych.

Uczniowie pisali dyktaty i wypracowania stylistyczne.

W III. oddziale na podstawie Barwińskiego Wyimków z literatury poznali uczniowie najnowszy okres ruskiej literatury, życie i dzieła Kotlarewskiego, Artemowskiego, Kwitki, Hrebinki, Szaszkiewicza, Ustyanowicza, Metlińskiego i Szewczenki. Pisano wypracowania stylistyczne.

Uczniowie II. i III. oddziału zdawali sprawę z czytanych utworów ruskich, znajdujących się w tutejszej bibliotece dla uczniów.

2 Historia kraju rodzinnego. Naukę tę wykładano w klasie III. a, III. b, IV. a, IV. b, VII. a i b, w 1. półroczu kl. VIII. i w 2. półroczu kl. VI. w myśl programu, przez Wysoką Władzę poleconego.

3. Kaligrafia. Na naukę tę uczęszczali uczniowie klasy I. i II. w dwóch oddziałach. Uczono kaligrafii polskiej według wzorów Nowickiego i kaligrafii niemieckiej według wzorów Greinera.

4. Gimnastyka. Nauka gimnastyki odbywała się do dnia 25. września 1901. r. w 6, następnie w 10 godzinach tygodniowo. Uczniów, uczęszczających na tę naukę, podzielono na 10 oddziałów, z których każdy odbywał ćwiczenia gimnastyczne raz w tygodniu.

Wszystkie oddziały przerabiały: 1) ćwiczenia wolne naprzemian laskami żelaznymi, ciężkami i maczugami, 2) ćwiczenia rzędowe, 3) ćwiczenia na przyrządach z dwurazową lub jednorazową zmianą; 4) ćwiczenia w budowaniu piramid i w zapasach ze stosownem stopniowaniem i zmianą.

Z ćwiczeń na przyrządach wzięto z uczniami klas najniższych ćwiczenia 1. i 2. stopnia, z klasami średnimi ćwiczenia 2. i 3. stopnia, z uczniami zaś klas wyższych ćwiczenia 3. i 4. stopnia.

Gdy się ćwiczenia odbywały pod gołym niebem, zastępowano

ćwiczenia na przyrządach gramii towarzyskimi i zabawami, rzucano dyskiem i oszczepem, jeżdżono na kole.

5. Nauka rysunków odbywała się w 3 oddziałach po 2 godziny na tydzień; oddziały drugi i trzeci dzieliły się na dwie grupy.

Podług wzorów, kreślonych przez nauczyciela na tablicy, zaznajamiano uczniów oddziału I. ze sposobem kreślenia linii prostej w rozmaitych kierunkach, kąta prostego, kwadratu, prostokąta, trójkąta równobocznego, sześciokąta, ośmiokąta, koła, pięciokąta, elipsy i ślimacznicy. Na tle tych figur rysowano ornamenta geometryczne. Posługując się wzorem na tablicy, wyjaśniano charakterystykę najważniejszych typów ornamentu. Rysowano liście i kwiaty stylizowane, kielichy kwiatowe, rozety, ornamenta wolne, ciągłe i wypełniające na motywach ludowych, renesansowych i greckich. Rysowano z natury liście, kwiaty i gałązki i stylizowano je.

Uczniowie oddziału II., grupy 1. rysowali podług wzoru na tablicy liście, gałązki i kwiaty akantu na motywach renesansowych.

Uczniom oddziału II., grupy 2. wyjaśniano zasady mieszania i harmonii barw. Rysowano i nakładano barwami trudniejsze ornamenta płaskie wielobarwne podług wzorów Andla i Steigla, z natury liście i kwiaty, motyle i owady.

Używając odpowiednich przyborów, wyjaśniano uczniom oddziału III., grupy 1. sposobem pogładowym główne zasady perspektywy wolnej i oświetlenia. Rysowano z modeli drewnianych bryły, a z modeli gipsowych naczynia starożytne; z natury różne przedmioty z otoczenia, pokrewne kształtem rysowanym modelom, uwzględniając zjawiska perspektywy i oświetlenia.

Podług modeli gipsowych rysowali uczniowie oddziału III., grupy 2. ornamenta plastyczne, architektoniczne członki i ozdoby, medaliony, maski, głowy i popiersia. Najstarsi uczniowie tego oddziału rysowali głowy podług wzorów, studyowali martwą naturę, zwierzęta i ptaki podług okazów gabinetu naturalnego, rysowali wnętrze sali rysunkowej, korytarze i klatkę schodową budynku; studyowali ręce i głowy z natury.

6. Śpiew. Nauki tego przedmiotu udzielano w dwóch oddziałach po 2 godziny tygodniowo.

W oddziale pierwszym poznali uczniowie w stosownych rozmiarach teorię muzyki w zastosowaniu do śpiewu. Śpiewano ćwiczenia interwałowe w tonacjach dur i mol w rozmaitym takcie i rytmie na jeden i dwa głosy.

W drugim oddziale śpiewano, uwzględniając przeważnie autorów polskich, msze łacińskie z akompaniamentem smyczkowej orkiestry na chór mieszany, pieśni kościelne i świeckie na chór męski

a capella, tudzież kantaty na chór mieszany męski z akompaniamentem orkiestry. Oddział ten śpiewał na nabożeństwach uczniów w kościele i na uroczystościach szkolnych w zakładzie.

7. Nauki muzyki udzielano na skrzypcach, na wioli, na wiolonczeli, na basach, na flecie i na klarnecie.

Niższy oddział grywał ćwiczenia początkowe według Antoniego Langer'a Początków gry na skrzypcach; wyższy etudy, duety, tercety i kwartety.

Orkiestra gimnazjalna grywała uwertury, polonezy, kawalki operowe i narodowe.

VI. Fundusz zapomogi ubogich uczniów.

Majątek zarodowy z końcem roku szkolnego 1901. wynosił 5374 K 30 h. W roku 1901/1902. udzielono zapomogi na lekarstwa i na ubrania 55 uczniom w łącznej kwocie 129 K 90 h i powiększono o 168 K 17 h kapitał zarodowy, który obecnie wynosi 5542 K 47 h.

Nadesłali zapomogi dla pewnych uczniów:

Wydział Powiatowy w Bochni 125 K.

Wydział Powiatowy w Brzesku 350 «

Towarzystwo św. Wincentego à Paulo . 10 «

Zarząd dóbr Zdzisława hr. Tarnowskiego 10 «

Wymienionym dobrodziejom, lekarzom miejscowym za bezpłatne leczenie uczniów i Alfredowi Weissowi, aptekarzowi, za opust w cenie lekarstw, dostarczanych ubogim uczniom, składa Dyrekcya najszczerze podziękowanie.

VII. Statystyka uczniów.

	K L A S A														Razem
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.	VII.		VIII.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b		a	b		
I. Liczba uczniów.															
Przy końcu roku szkolnego 1901	54	47	41	49	32	28	40	34	29	29	34 29		37	30	513
Na początku roku szk. 1902	53	51	54	47	43	48	31	31	36	34	51	33	26	39	577
W ciągu roku szk. przybyło	1	2	.	2	.	.	.	3	2	1	2	1	2	1	17
Wogóle przyjęto	54	53	54	49	43	48	31	34	38	35	53	34	28	40	594
Między tymi przyjęto:															
z innych zakładów:															
a) do klas wyższych	51	50	4	4	4	.	.	5	1	2	4	1	2	3	131
b) repetentów	1	1	.	1	1	1	1	.	.	2	8
z tutejszego zakładu:															
a) do klas wyższych	50	44	38	46	31	26	36	29	48	33	26	34	441
b) repetentów	2	2	.	.	.	1	.	3	1	4	.	.	.	1	14
W ciągu roku wystąpiło z zakładu	5	5	4	3	6	3	1	.	1	1	3	.	2	.	34
Liczba uczniów z końcem roku 1902	49	48	50	46	37	45	30	34	37	34	50	34	26	40	560
Między tymi było:															
a) publicznych	49	48	50	46	37	44	30	34	37	34	50	34	26	40	559
b) prywatystów	1	1
2. Według miejsca urodzenia było:															
z Bochni	4	6	6	5	12	7	6	4	6	4	9	1	8	7	85
z powiatu bocheńskiego	25	12	18	24	5	21 ¹	9	12	11	12	9	14	6	10	188 ¹
» » brzeskiego	9	4	9	9	8	1	12	6	10	6	11	5	5	5	100
» » limanowskiego	1	1	2	.	2	.	1	1	.	2	1	.	.	11
» » mieleckiego	1	.	.	.	3	.	1	1	1	.	.	7
» » myślenickiego	2	1	2	5
» » wielickiego	3	.	.	.	2	.	2	2	1	2	.	3	.	15
z innych powiatów	7	20	14	5	12	10	3	5	6	10	17	8	5	12	134
z Bukowiny	1	1
z Morawii	1	1
z Cesarstwa Rosyjskiego	4	.	1	1	1	.	.	2	1	.	10
z W. Ks. Poznańskiego	1	1	2
Razem	49	48	50	46	37	44 ¹	30	34	37	34	50	34	26	40	559 ¹
3. Według języka ojczystego było:															
mówiących po polsku	49	48	50	45	37	44 ¹	30	34	36	34	50	33	25	40	555 ¹
» » rusku	1	1	.	2
» » niemiecku	1	1	2
Razem	49	48	50	46	37	44 ¹	30	34	37	34	50	34	26	40	559 ¹
4. Wyznania było:															
katolickiego, obrz. łacińskiego	49	47	49	46	36	42 ¹	30	33	37	32	47	30	21	35	534 ¹
» » greckiego	1	1	.	.	.	1	1	1	3	3	11
ewangelickiego	2	.	2
mojżeszowego	1	1	.	.	1	.	1	.	1	2	3	.	2	12
Razem	49	48	50	46	37	44 ¹	30	34	37	34	50	34	26	40	559 ¹

	K L A S A														Razem
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.	VII.		VIII.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b		a	b		
5. Wiek uczniów:															
Lat 11 miało	4	13	17
» 12 »	12	10	10	5	37
» 13 »	15	11	13	10	8	8	65
» 14 »	9	9	9	11	7	8	3	3	59
» 15 »	4	1	11	10	13	10	8	4	4	4	69
» 16 »	5	3	6	6	3	9 ¹	7	12	6	8	9	.	.	.	74 ¹
» 17 »	1	1	3	5	6	4	8	8	7	13	4	3	.	63
» 18 »	1	.	2	5	7	10	8	7	5	10	6	61
» 19 »	1	1	3	.	7	3	14	9	6	6	50
» 20 »	2	3	5	6	2	13	31
» 21 »	1	.	7	3	5	16
» 22 »	2	3	2	4	11
» 23 »	6	6
Razem	49	48	50	46	37	44 ¹	30	34	37	34	50	34	26	40	559 ¹
6. Według miejsca pobytu rodziców było:															
z Bochni	14	13	18	14	19	19	9	8	15	12	21	5	10	13	190
z powiatu bocheńskiego	21	19	18	22	5	18	10	13	9	11	8	13	6	10	183
» » brzeskiego	10	3	8	7	9	1 ¹	10	6	9	6	12	8	5	5	99 ¹
» » limanowskiego	1	2	.	1	.	1	1	.	.	1	.	.	7
» » mieleckiego	3	2	1	1	1	.	1	9
» » myślenickiego	1	2	3
» » wielickiego	3	.	.	.	2	.	2	.	.	.	1	1	3	12
z innych powiatów	1	9	5	1	4	3	1	1	.	4	8	4	4	6	51
z Cesarstwa Rosyjskiego	3	1	.	.	1	.	.	5
Razem	49	48	50	46	37	44 ¹	30	34	37	34	50	34	26	40	559 ¹
7. Według stanu rodziców było:															
syniów właścicieli dóbr	1	.	1	.	1	.	1	.	1	2	1	2	.	10
» dzierżawców	1	1	2
» księży grecko-katolick.	1	.	1
» mieszczań	1	1	.	2	.	.	3	.	.	1	3	1	1	13
» rolników	19	6	7	22	8	15	13	14	17	11	15	15	8	9	179
» urzędników państw.	4	6	4	4	3	4	.	.	5	2	4	2	3	4	45
» » autonom.	3	.	.	.	1	1	1	1	1	4	3	.	2	17
» wojskowych	1	.	1	.	1	3
» adwokatów	1	.	1	2	.	4
» notaryuszy	1	1
» profesorów szkół średn.	1	.	.	1	1	.	.	1	1	1	.	1	1	7
» nauczycieli szkół lud.	4	4	.	2	1	3	3	1	2	2	3	1	2	28
» lekarzy	2	1	.	.	1	4
» aptekarzy	1	1	2
» inżynierów	1	1	1	.	.	3
» artystów	1	1	2
» przemysłowców	10	6	11	4	6	4	1	2	1	3	2	1	.	6	57
» kupców	1	1	1	.	2	1	3	2	.	1	12
» ofycjalistów prywatnych	2	2	.	.	2	.	.	1	1	1	1	2	1	1	14
» sług państwowych	8	4	7	5	7	12 ¹	4	3	3	6	8	1	1	2	71 ¹
» » autonomicznych	1	.	.	1	.	2	4
» » prywatnych	1	1	3	2	.	1	1	.	1	.	1	.	.	1	12
sierot	2	10	7	7	2	1	6	5	5	5	5	.	5	8	68
Razem	49	48	50	46	37	44 ¹	30	34	37	34	50	34	26	40	559 ¹

	K L A S A														Razem
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.	VII.		VIII.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b		a	b		
8. Klasyfikacya.															
a) Z końc. r. 1901/1902 otrzym.: stopień pierwszy z odn.															
	6	5	4	8	7	10	5	2	7	4	6	2	3	4	73
» pierwszy	35	35	37	34	27	25	24	23	23	25	22	25	12	36	383
» drugi	3	2	1	1	1	4		2	2	1	9		4		29
» trzeci		1	1	1		1 ¹		1	1		1		1		8 ¹
Przeznaczono do egz. popr. . .	5	5	7	3	2	4	1	5	4	4	11	7	6		64
» » » uzupełn.								1			1				2
Razem	49	48	50	46	37	44 ¹	30	34	37	34	50	34	26	40	559 ¹
b) Dodatek do klas. za r. 1900/1901: Przeznaczono do egz. popr. . . .															
Egzamin złożyło	7	2		2	2		9	2	6	8	2	1	7		48
Egzaminu nie złożyło	7	2		1	2		7	1	6	8	2	1	6		43
Egzaminu nie złożyło				1			2	1					1		5
Ostat. wynik klas. za r. 1900/1901: Stopień pierwszy z odn. otrzymało															
» pierwszy otrzymało	6	5	5	6	5	4	5	5	4	1	8	8	4	2	68
» drugi »	44	39	35	40	27	23	33	26	20	24	26	20	31	28	416
» trzeci »	3	3	1	3		1	2	3	2	1	1	1	2		22
» trzeci »	1								3	3					7
Razem	54	47	41	49	32	28	40	34	29	29	34	29	37	30	513
9. Opłaty uczniów:															
Opłate szkolną złożyło:															
w I. półroczu	22	10	3	2	7	3	1	4	5	5	6	4	1	16	89*
w II. »	8	5	7	11	6	13 ^a	9	9	4	7	15	5	11 ^a	17	127 ^a
Od opłaty szkolnej uwolniono:															
w I. półroczu	29	38	49	45	36	44	30	27	31	29	44	29	24	24	479
w II. »	41	43	43	35	31	33	21	25	33	27	35	29	16	23	435
Opłata szkolna wynosiła K:															
w I. półroczu	660	300	90	60	210	90	30	120	150	150	180	120	15	480	2655
w II. »	240	150	210	330	180	390	270	270	120	210	450	150	315	510	3795
Razem	900	450	300	390	390	480	300	390	270	360	630	270	330	990	6450
Taksy wstępne wynosiły K															
	214-20	205-80	8-40	12-60	12-60	4-20		8-40	21-00	4-20	8-40	4-20	8-40	21-00	533-40
Datki na zbiory naukowe															
	108	106	108	98	86	96	62	68	76	70	106	68	56	80	1188
Taksy za duplik. świad. szk.															
			2		2	2	6	2			8	2		24	48
Razem	322-20	311-80	118-40	110-60	100-60	102-20	68	78-40	97	74-20	122-40	74-20	64-40	125	1769-40
10. Uczęszczanie na naukę przedmiotów nadobowiązkowych:															
Jezyk ruski															
							14	14	7	13	7	7	3	2	67
Historja kraju rodz. (I. półr.															
				42	47	31	32				32	25	40		249
(II. półr.				37	41	30	34				50	34	26		255
Gimnastyka															
	29	36	36	35	19	21	22	18	25	17	19	17	6	4	304
Rysunki															
	3	16	13	8	7	8	5	2	3	3	4	1	5	2	80
Śpiew															
	9	8	12	5	5	11	2	2	7	3	8	5	1	5	83
Muzyka															
		2	2	1	1				2	2	1	2	1	4	24
Kaligrafia															
	31	30	15	4											80
II. Stypendya.															
Liczba stypendyów															
		2	2		1				1	1	3			3	13
Kwota ogólna stypendyów															
		500	360		300				200	400	930			930	3620

*) Jeden uczeń złożył połowę opłaty szkolnej.

a) Jeden uczeń po złożeniu opłaty szkolnej opuścił zakład.

VIII. Zbiory naukowe.

Biblioteka nauczycielska zawiera 2851 dzieł w 5213 tomach, 3401 programów szkolnych, 29 obrazów i 2 modele do nauki filologii klasycznej.

Dziela kupione i w darze otrzymane: Berliner Philologische Wochenschrift. Biblioteka Warszawska. Eos. Kwartalnik historyczny. Poradnik językowy. Przegląd Filozoficzny. Przegląd Polski. Przegląd Powszechny. Przewodnik bibliograficzny. Przewodnik naukowy i literacki. Fries-Menge, Lehrproben und Lehrgänge aus der Praxis. Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild. Verordnungsblatt für den Dienstbereich des Ministeriums für Cultus und Unterricht. Dziennik urzędowy c. k. Rady Szkolnej krajowej. Zeitschrift für die österreichischen Gymnasien. Philips Fr., Das Magazin für Litteratur.

Adamski J., Studium o duszy ludzkiej. Majchrowicz Fr., Historia pedagogii. Księga pamiątkowa pięćsetletniego jubileuszu odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego. Rappold, Chrestomathie aus lateinischen Classikern. Krebs-Allgayer-Schmalz, Antibarbarus der lateinischen Sprache. Mau A., Pompeji in Leben und Kunst. Rosenberg E. Die Lyrik des Horaz. Wilamowitz-Moellendorff, Griechisches Lesebuch. Sas M., Komentarz do I. pieśni Iliady. Schulze E., Skizzen hellenischer Dichtkunst. Anton, die Mysterien von Eleusis. Baumann, Platons Phädon philosophisch erklärt. Lutosławski W., Platon jako twórca idealizmu. Puchstein O., Die griechische Bühne. Roemer A., Homerische Gestalten und Gestaltungen. Chmielowski P., Najnowsze prądy w poezji naszej. Czubek J., Wespazyan z Kochowa Kochowski. Dobrzycki St.: Studya nad średniowiecznym piśmiennictwem polskim, Polska poezya średniowieczna. Grabowski Br., Jarosław Vrchlický. Grabowski T., Osiński Ludwik i ówczesna krytyka literacka. Kasprówicz J.: Ginącemu światu, Krzak dzikiej róży, Wybór poezyi. Potocki A., Stanisław Wyspiański. Przybyszewski St.: Homo sapiens, Na drogach duszy. Rydel L., Poezyc. Tarnowski St., Józef Szujski jako poeta. Strzelecki, Szekspir i Bacon. Tetmajer K.: Melancholia, Otchłań. Tretiak J.: Kazimierza Brodzińskiego «Wspomnienia mojej młodości», Puszkina i Rosyą, Miedziany jeździec Puszkina. Turczyński J., Nasza Golgota. Waszyński St., Adam Mickiewicz, jego historjograficzne i społeczne poglądy. Wyspiański St.: Protesilas i Laodamia, Warszawianka, Kazimierz Wielki, Legion, Kłątwa, Bolesław Śmiały, Adama Mickiewicza Dziady, Wesele. Żulawski J.: Z domu niewoli, Poezje. Karłowicz, Kryński i Niedźwiedzki, Słownik języka polskiego. T. I. Brückner A., Geschichte der polnischen Litteratur. Fischer K., Goethes Faust. German L., Przegląd dziejów literatury powszechnej.

Mazanowscy Antoni i Mikołaj, Podręcznik do dziejów literatury polskiej. Święcicki J., Historia literatury powszechnej. T. 1.—5. Balzer O., Historia ustroju Austrii w zarysie. Bloch L., Die ständischen und sozialen Kämpfe in der römischen Republik. Federowski M., Lud białoruski na Rusi litewskiej. Gorzycki K., Zarys społecznej historii państwa polskiego. Leixner O.-Fr. Rawita (Gawroński), Wiek XIX. Pilat T., Podręcznik statystyki Galicyi. T. VI. cz. 2. Pisarze dziejów polskich. T. 18. Jahresberichte des österreichischen archäologischen Institutes in Wien. Bd. IV, Hft. 2. Materiały antropologiczno-archeologiczne i etnograficzne. T. V. Rozprawy Akademii Umiejętności: Wydział filologiczny. T. 33., Wydział historyczno-fizyczny. T. 41. i 42., Wydział matematyczno-przyrodniczy. T. 39., 40. i 41. Sprawozdanie Komisji do badania historii sztuki w Polsce. T. VII. z. 1. i 2. Polskie słownictwo chemiczne, uchwalone przez Akademię Umiejętności w Krakowie. Planck M., Das Prinzip der Erhaltung der Energie.

Biblioteka dla uczniów zawiera dzieł do czytania 1309 w 2386 tomach, mianowicie:

1. dzieł polskich: a) dla uczniów klas niższych 256 w 431 tomach,
b) dla uczniów klas wyższych 533 w 1041 tomach,
razem . . . 789 w 1472 tomach.
2. dzieł ruskich 32 w 45 tomach,
3. dzieł niemieckich: a) dla uczniów klas niższych 202 w 217 tomach,
b) dla uczniów kl. wyższych 286 w 652 tomach,
razem . . . 488 w 869 tomach.

Wypożyczono w roku 1901/1902:

klasy	uczniom	książek polskich	uczniom	książek ruskich	uczniom	książek niem.	książek razem
II. a	46	320	—	—	—	—	320
II. b	32	94	—	—	—	—	94
III. a	30	146	—	—	15	18	164
III. b	30	145	—	—	14	20	165
IV. a	25	90	—	—	15	15	105
IV. b	26	52	—	—	15	15	67
V. a	34	182	7	11	16	46	239
V. b	32	112	8	13	16	24	149
VI.	48	340	4	6	27	93	439
VII. a	29	150	3	5	31	210	365
VII. b	20	135	1	4	19	95	234
VIII.	29	150	1	2	28	91	243
razem	381	1916	24	41	196	627	2584

Do tej biblioteki przybyły w roku szkolnym 1902. następujące książki: Bolesławita B., Czarna Perełka. Bruchnalski W., Pojęcie i znaczenie poezyi u poetów polskich XVI. wieku. Chmielowski P.: Henryk Sienkiewicz w oświeceniu krytycznym, Historia literatury polskiej. Czerwiński M., Wspomnienia z misyj między Polakami. Czubek J., Wespazyan z Kochowa Kochowski. Dembińska R., Nowele. Garczyński St., Poezye. Gawalewicz M., Szkice i Obrazki. German L., Przegląd dziejów literatury powszechnej. Goethe-Ziemia, Herman i Dorota. Jokai M., Poruszmy z posad ziemię. Koneczny F., Życie i zasługi Adama Mickiewicza. Krechowicki A.: Fiat lux! Veto. Krasicki L., Dzieła. Malecki A., Juliusz Słowacki, jego życie i dzieła. Mazanowski A., Młoda Polska w powieści, liryce i dramacie. Molière-Urbański, Świętoszek. Malot, Bez rodziny. Tłumaczył M. K. Niemcewicz J. U.: Powieści poetyczne, Komedye, Jan z Tęczyna. Paszkowski Fr., Książę Józef Poniatowski. Potocki A., Stanisław Wyspiański. Reymont Wl., Ziemia Obiecana. Rogala, Rodzina wygnañców. Rydel L., Zaczarowane koło. Sewer: Nowele, Dla Świętej Ziemi, Bajecznie kolorowa, Biedronie, Na szerokim świecie, Szkice z Anglii. Sienkiewicz II., Rodzina Połanieckich. Słowacki J., Dzieła. Wydal H. Biegeleisen. Strzelecki A., Szekspir i Bakon. Tarnowski St.: Henryk Sienkiewicz, Józef Szujski jako poeta. Veron E., Estetyka. Weysenhoff J., Żywot i Myśli Zygmunta Podfilipskiego. Wyspiański St.: Adama Mickiewicza Dziady, Legion, Warszawianka, Wesele, Protezilas i Laodamia, Kazimierz Wielki. Zacharyasiewicz J., Zakopane Skarby. Zawadzki Wl., Zamki i kościoły. Życiorysy sławnych Polaków. Misye katolickie z roku 1902.

Anzengruber L., Der Meineidbauer. Byrons Werke. Übersetzt von W. Schäffer, A. Strodtmann, H. Stadelmann, A. H. Janert, W. Grünzacher. Freytag G., Die Journalisten. Gemmel L., Die Perlenschnur. Goethes Werke. Illustrierte Prachtausgabe herausgegeben von H. Düntzer. Hauptmann G., Hanneles Himmelfahrt. Hebbel Fr., Sämtliche Werke. Heyse P., Novellen. Hoffmann H., Landsturm. Keller G., Die Leute von Seldwyla. Kellner L., Shakespeare. Kleists Werke. Ludwigs Werke. Novalis' Werke. Fouqués Undine. Herausgegeben von J. Dohmke. Friedrich v. Oppeln-Bronikowski und L. Jacobowski, Die Blaue Blume. Raabe W., Der Hungerpastor. Racinne's ausgewählte Tragödien. Aus dem Französischen von Adolf Laun. Tiecks Werke. Wilbrandt A., Die Osterinsel. Wildenbruch E., Harold. Witkowski G., Goethe.

Gabinet geograficzny ma 115 map ściennych, 22 atlasów, 43 obrazów geograficznych, 9 globusów i 1 tellurium.

Kupiono: Arnd, Das europäische Russland. Gaebler Ed., Deutsches Reich.

Gabinet historyczny ma 67 map ściennych, 19 atlasów, 155 obrazów historycznych i 61 fotografii.

Kupiono: Holle L., Schulwandkarte des römischen Reiches. Matejko J.: Album 15 obrazów, Poczet królów polskich. Brożik V., Tu felix Austria nube.

Gabinet fizykalny zawiera 320 przyrządów i 41 modeli.

W ciągu roku szkolnego przybyły następujące przyrządy: model telegrafu Hughtesa, stacja mikrotelefoniczna, świeca Jabłochkoffa.

Gabinet przyrodniczy ma: w dziale «Zoologia» 358 okazów, 11 pudełek z owadami, 10 modeli, 74 tablice ściennych, 7 atlasów; w dziale «Botanika» 1080 okazów, 16 zielników, 99 modeli, 46 tablice ściennych, 2 atlasy; w dziale «Mineralogia i geologia» 427 okazów, 177 modeli i 1 atlas.

Nabyte podczas roku szkolnego przedmioty są następujące: pancerik, model nosa i nerek, model kwiatu ogórka, tatarki, borówki i żmijowca, 25 tablice ściennych Hartingera.

Gabinet rysunkowy ma modeli: 45 gipsowych, 10 drewnianych i 15 drutowych; wzorów rysunkowych: zeszytów 42, tablice 264.

Biblioteka książek szkolnych dla ubogich uczniów zawiera 1226 książek. W ciągu roku wypożyczono 251 uczniom 687 książek.

Pozostałość kasowa z roku 1900/1901 . . . 502 K 76 h.

Wny Wolski Walenty ofiarował 2 « 80 «

Odsetki od kapitału 25 « 22 «

Razem 530 K 78 h.

Na oprawę książek wydano 22 « 93 «

Pozostaje na rok 1902/1903 . 507 K 85 h.

Pozostałość kasową złożono w bocheńskiej Powiatowej Kasie Oszczędności na książeczkę Nr. 4312.

IX. Kronika Zakładu.

J. E. Pan Minister W. i O. reskrytem z dnia 25. czerwca 1901 l. 15225 nadał nauczycielowi tutejszego zakładu, Józefowi Micyńskiemu, posadę nauczyciela w c. k. Gimnazyum w Nowym Sączu, zamianował rzeczywistymi nauczycielami zastępców nauczycieli tutejszego zakładu: Antoniego Marcinkowskiego w c. k. Gimnazyum w Tarnowie i Michała Szydłowskiego w c. k. Gimnazyum w Jaśle, zastępcę zaś nauczyciela c. k. Gimnazyum V. we Lwowie, Romana

Jamrógiewiczza, zamianował rzeczywistym nauczycielem w tutejszym zakładzie.

Wys. c. k. Rada Szkolna krajowa reskrytem z dnia 16. lipca 1901 l. 15927 zamianowała Karola Władykę zastępcą nauczyciela w tutejszym zakładzie, reskrytem zaś z dnia 19. lipca 1901 l. 15057 przeniosła zastępcę nauczyciela, Fryderyka Hankego, z tutejszego zakładu do c. k. Gimnazyum IV. w Krakowie, zastępcę nauczyciela w c. k. Gimnazyum III. w Krakowie, Dra Stanisława Dobrzyckiego, i zastępcę nauczyciela w c. k. Gimnazyum św. Anny w Krakowie, Adama Ziemskiego, do tutejszego zakładu.

J. E. Pan Minister W. i O. reskrytem z dnia 25. czerwca 1901 l. 15595 przyznał ósmą rangę służbową profesorowi Wawrzyńcowi Wańkowskemu.

Wys. c. k. Rada Szkolna krajowa reskrytem z dnia 19. sierpnia 1901 l. 20655 zamianowała pomocnikiem katechety ks. Michała Klamuta, który w tutejszym zakładzie pełnił obowiązki do dnia 7. października 1901.

Wys. c. k. Rada Szkolna krajowa zamianowała zastępcą nauczyciela w tutejszym zakładzie Edmunda Biedera reskrytem z dnia 6. września 1901 l. 18836, Wilhelma Urbanickiego reskrytem z dnia 9. września 1901 l. 21575 i Jana Budkowskiego reskrytem z dnia 30. listopada 1901 l. 34843.

J. E. Pan Minister W. i O. reskrytem z dnia 23. sierpnia 1901 l. 22721 przeniósł ze względów służbowych profesora Apolinarego Maczugę na posadę nauczycielską w c. k. Gimnazyum w Złoczowie.

J. E. Pan Minister W. i O. reskrytem z dnia 12. września 1901 l. 27194 zezwolił, aby wymiar obowiązkowych godzin szkolnych profesora, Michała Szklarza, niżono do połowy na przeciąg roku szkolnego 1901/2.

Wys. c. k. Rada Szkolna krajowa zamianowała pomocnikiem katechety w tutejszym zakładzie ks. Jana Bacha reskrytem z dnia 7. października 1901 l. 29264, reskrytem zaś z dnia 26. stycznia 1902 l. 897 przeniosła zastępcę nauczyciela c. k. Gimnazyum w Nowym Sączu, Henryka Osuchowskiego, do tutejszego zakładu.

J. E. Pan Minister W. i O. reskrytem z dnia 2. listopada 1901 l. 15595 posunął profesora, Michała Szklarza, do siódmej klasy rangi.

J. E. Pan Minister W. i O. reskrytem z dnia 30. grudnia 1901 l. 37768 udzielił zastępcy nauczyciela, Edmundowi Biederowi, z powodu choroby urlopu do końca roku szkolnego 1901/2.

Wys. c. k. Rada Szkolna krajowa przyznała dodatek kwinkwenałny do płacy: drugiemu profesorowi, Edwardowi Kozłowskiemu, reskrytem z dnia 31. sierpnia 1901 l. 23027, pierwszemu profesorowi, Wło-

dzimierzowi Służewskiemu, reskrytem z dnia 29. października 1901 l. 31569, trzeci profesorowi, Stanisławowi Matwijowi, reskrytem z dnia 19. grudnia 1901 l. 36288.

J. E. Pan Minister W. i O. reskrytem z dnia 1. września 1901 l. 18187 zezwolił, aby nauka gimnastyki w tutejszym zakładzie odbywała się w dziesięciu godzinach tygodniowo.

Dnia 1. września otwarto bursę im. Adama Mickiewicza, w której pod kierownictwem zastępcy nauczyciela, Bazylego Wynara, mieściło się 39 uczniów. Zachowanie się wychowanków w ciągu roku było bardzo dobre, wynik klasyfikacji w obydwóch półroczach pomysłny.

Dnia 9. września młodzież szkolna wraz z Gronem nauczycieli uczestniczyła w żalobnym nabożeństwie za spokój duszy ś. p. Najdostojniejszej Cesarzowej i Królowej Elżbiety.

Dzień 4. października, jako dzień Imienin Najjaśniejszego Pana, święcił zakład uroczystem nabożeństwem.

Najprzewielebniejszy Ks. Biskup, Dr. Leon Wałęga, dnia 21. października zaraz po przyjeździe swym do Bochni odprawił mszę św. dla uczniów gimnazjalnych, sam ich wykomunikował i udzielił im Sakramentu Bierzmowania; następnie zaszczylił swą obecnością zakład. Przyjęty u bramy przez Dyrektora i Grono nauczycieli, udał się do sali egzortacyjnej, w której powitała go młodzież szkolna stosowną pieśnią, odśpiewaną przy wtórce orkiestry gimnazjalnej, i mową Sokolowskiego Witolda, ucznia VIII. klasy. Po mowie Dyrektora, który podziękował za niezwykle odznaczenie zakładu i za łaski, wyświadczone młodzieży gimnazjalnej, przemówił Najprzewielebniejszy Arcypasterz, zachęcając słowami wzniosłemi młodzież do szczerzej religijności, do wytrwania w stałej i silnej wierze, do niewinności i do życia w czystych obyczajach. Po tej budującej przemowie, która głęboko utkwiała w sercach słuchaczy, Najprzewielebniejszy Ks. Biskup pobłogosławił uroczyście młodzież szkolną i Grono nauczycieli.

Dnia 22. października poświęcił Najprzewielebniejszy Arcypasterz bursę gimnazjalną przy udziale liczego duchowieństwa wobec Dr. Ludomila Germana, c. k. Inspektora szkół średnich, wobec Reprezentantów Władz i Wojskowości, wobec Wydziału Towarzystwa bursy i licznie zebranej publiczności miejscowej i zamiejscowej.

Dnia 19. listopada z powodu Imienin ś. p. Najjaśniejszej Pani, Cesarzowej Elżbiety, odbyło się uroczyste nabożeństwo.

Dnia 30. listopada przestał pełnić obowiązki nauczycielskie Dr. Stanisław Dobrzycki, powołany na profesora do Uniwersytetu we Fryburgu.

Dnia 14. grudnia odbył się w budynku szkolnym wieczorek muzykalno-deklamacyjny ku uczczeniu ś. p. Adama Mickiewicza.

Dnia 20. lutego było uroczyste nabożeństwo szkolne z powodu 25-letniej rocznicy wstąpienia na tron papieski Jego Świątobliwości Papieża Leona XIII.

Piśmienny egzamin dojrzałości trwał od dnia 5. do dnia 10. maja, ustny zaś odbył się pod przewodnictwem Tomasza Soltysika, Rady szkolnego i dyrektora c. k. Gimnazjum III. w Krakowie, w czasie od dnia 9. do dnia 14. czerwca.

Dnia 28. czerwca odbyło się żałobne nabożeństwo za spokój duszy ś. p. Cesarza Ferdynanda.

X. Franciszek Lipiński, miejscowy dziekan i delegat biskupi dla nadzorowania nauki religii w tutejszym zakładzie, przysłuchiwał się w ciągu roku nauce religii w odpowiednim czasie i zakresie.

W ciągu roku szkolnego młodzież katolicka odbyła jubileuszową procesję i przystępowała trzy razy do spowiedzi i komunii świętej. Prócz tego uczniowie z własnej woli licznie i często odbywali spowiedź i przystępowali do komunii świętej.

Rok szkolny zakończono dnia 29. czerwca uroczystem nabożeństwem i rozdaniem świadectw.

X. Wychowanie fizyczne.

Stan zdrowia uczniów był w ciągu roku szkolnego dobry. Do utrzymania tego pomyślnego stanu przyczyniało się korzystne pod względem higienicznym położenie budynku szkolnego, który, wznosząc się na wzgórzu nad miastem, ma odpowiednią ilość światła i czystego powietrza. Ważną tu odgrywa rolę troskliwa nad młodzieżą opieka miejscowych lekarzy i łatwość jej leczenia przy funduszu, z którego ma się pieniądze na lekarstwa dla ubogich uczniów.

Do podniesienia fizycznego rozwoju uczniów dążyła nauka gimnastyki i uprawiane na świeżem powietrzu gry i zabawy, które wzmacniają siły fizyczne i odświeżają umysł. Dlatego zakupuje się każdego roku stosowne przyrządy, urozmaica się znane gry i zabawy i wprowadza się nowe. Ulubiona jest gra w piłkę nożną i jazda na kole, z której korzystają uczniowie klas wyższych.

Grom i zabawom oddawała się młodzież podczas pauz pod okiem nauczycieli i w godzinach popołudniowych pod nadzorem nauczyciela gimnastyki na obszernem podwórzu, na którym jest olbrzymia wspinaknia z zupełnem urządzeniem.

W dni pogodne i ciepłe odbywali uczniowie z nauczycielem gimnastyki lub z gospodarzami klas wycieczki w okolice Bochni i używali kąpeli w pobliskiej Rabie.

XI. Ważniejsze rozporządzenia Władz szkolnych.

1. J. E. Pan Minister W. i O. reskryptem z dnia 31. sierpnia 1901 l. 26106 ponownie poleca, aby Dyrekcye szkół przy zakupnie przyborów rysunkowych i przy wskazywaniu miejsc ich zakupna dawały pierwszeństwo przed innymi fabrykatami wyrobom krajowym, o ile te są odpowiednie pod względem jakości i ceny.

2. J. E. Pan Minister W. i O. reskryptem z dnia 21. października 1901 l. 20074 w sprawie uwalniania abiturjentów gimnazjalnych od egzaminu z historii powszechnej i fizyki przy egzaminie dojrzałości zarządził, co następuje:

W wypadkach, w których średni wynik cenzur z historii powszechnej i fizyki z czterech ostatnich półroczy nie daje przynajmniej pełnej cenzury «bardzo dobry», można tylko wtedy uwolnić abiturjenta od egzaminu z tych przedmiotów lub jednego z nich, jeżeli jedna cenzura niższa znajduje pełne pokrycie w cenzurze wyższej, żadna z czterech cenzur nie jest niższa, jak «dobry», ostatnia zaś przynajmniej «bardzo dobry».

3. C. k. Rada Szkolna krajowa okólnikiem z dnia 6. grudnia 1901 l. 656/pr. poleca Dyrekcjom, aby stanowczo zakazały uczniom wszelkiego udziału w demonstracyach, zbiegowiskach i burdach ulicznych, aby im zagroziły na wypadek nieposłuszeństwa całą surowością przepisów szkolnych i przedstawiły im, że uczniowie, biorący udział w takich zajściach, oprócz kary, wymierzonej przez władze bezpieczeństwa, będą ukarani wydaleniem ze szkoły.

4. J. E. Pan Minister W. i O. reskryptem z dnia 20. stycznia 1902 l. 122 objawił gotowość udzielania słuchaczom wydziału filozoficznego, odznaczającym się zdolnościami, zamiłowaniem do pracy naukowej i powołaniem do zawodu nauczycielskiego, stypendyów w ratach miesięcznych już od początku studyów, a to na podstawie opinii Dziekana wydziału filozoficznego i c. k. Rady Szkolnej krajowej.

O stypendya te ubiegać się będą mogli słuchacze wydziału filozoficznego zaraz po wpisaniu się na uniwersytet, a podania wniesć mają na ręce Dziekanatu.

5. J. E. Pan Minister W. i O. reskrytem z dnia 24. lutego 1902 l. 36991 z roku 1901. zaprowadza, począwszy od roku szkolnego 1902/3, we wszystkich szkołach nową pisownię niemiecką, której przepisy podane są w nowym wydaniu «Regeln für die deutsche Rechtschreibung nebst Wörterverzeichnis».

KLASYFIKACYA UCZNIÓW

za drugie półrocze roku szkolnego 1902.

Tłusciejszy druk oznacza stopień pierwszy z odnaczeniem.

Klasa I. A.

Dubiel Kazimierz,
Kulisiewicz Franciszek,
Matusiński Jerzy,
Pawłowski Jan,
Skowron Tomasz.
Słonina Wojciech.
Bajda Stefan,
Bienias Roman,
Czajkowski Jan,
Dedio Stanisław,
Dziura Adam,
Gadowski Franciszek,
Guzy Stanisław,
Hamielec Piotr.

Hejmo Michał,
Kolodziej Stanisław,
Kowal Błażej,
Krzemieński Jan,
Lisak Antoni,
Michalik Roman,
Obrycht Tadeusz,
Pasula Stanisław,
Pieta Józef,
Piotrowicz Ignacy,
Piotrowicz Stanisław,
Piskorz Julian,
Rataj Jan,
Rybicki Jan.

Rybka Józef,
Sarna Jan,
Słizowski Konstanty,
Sowa Alojzy,
Sroka Franciszek,
Szlanka Franciszek,
Trojnecki Mieczysław,
Tutaj Kazimierz,
Tworzydło Józef,
Urbański Jan,
Wilezyński Jan,
Wojciechowski Stanisław,
Ziólkowski Jan.

Stopień drugi otrzymali 3

uczniowie, do egzaminu

poprawczego przeznaczono

5 uczniów.

Klasa I. B.

Gajek Józef,
Jakubowski Tadeusz,
Kaczor Stefan,
Letscher Czesław.
Mącznyński Jan.
Bilka Franciszek,
Bittner Julian,
Cwikowski Tadeusz,
Daniec Józef,
Dywan Wiktor,
Dziubiński Artur,
Gasiorek Ludwik,
Hojarski Stefan.

Jankowski Alexander,
Jaworski Kazimierz,
Kalisz Antoni,
Klausner Adolf,
Klimek Franciszek,
Krudowski Stefan,
Leichtfried Eugeniusz,
Lux Józef,
Machnicki Tadeusz,
Matolski Leon,
Ogiela Jan,
Osuchowski Eugeniusz,
Piatkowski Franciszek,
Popławski Zygmunt.

Rybotycki Józef
Sokołowski Jan,
Stano Władysław,
Stano Wojciech,
Stasiak Tadeusz,
Stoch Tadeusz,
Słeczek Władysław,
Terezyński Julian,
Worosz Leopold,
Wróbel Jan,
Wróbel Kazimierz,
Zaczek Edward,
Zarzycki Antoni.

Stopień drugi otrzymali 2

uczniowie, stopień trzeci 1 uczeń; do egzaminu poprawczego przeznaczono 5 uczniów.

Klasa II. A.

Fal Jan,
Feliks Antoni,
Panna Marcin,
Zieliński Tadeusz.
 Bernacki Marceł,
 Bialikiewicz Roman,
 Bill Piotr,
 Bittner Ludwik,
 Dziekan Tadeusz,
 Dziubiński Bolesław,
 Gawenda Eugeniusz,
 Glodt Ludwik,
 Góra Franciszek,
 Górski Kazimierz,

Jelinek Władysław,
 Kalisz Ludwik,
 Kadziolka Jan,
 Koloszek Karol,
 Kolodziejcki Paweł,
 Krobicki Mieczysław,
 Kuc Franciszek,
 Kulma Szczepan,
 Lohn Władysław,
 Lata Franciszek,
 Lużecki Józef,
 Marcisiewicz Tadeusz,
 Miekina Józef,
 Miżerski Czesław,

Pacula Stanisław,
 Pieta Jan,
 Pięty Antoni,
 Polek Jan,
 Przybyś Stanisław,
 Skibniewski Alojzy,
 Strisower Joachim,
 Szuro Eustachy,
 Urbański Józef,
 Wolski Zygmunt,
 Wroniewicz Maryan,
 Zaczek Wincenty,
 Zborowski Alexander.

Stopień drugi otrzymał 1 uczeń, stopień trzeci 1; do egzaminu poprawczego przeznaczono 7 uczniów.

Klasa II. B.

Cierniak Andrzej,
Długosz Teofil,
Kulas r. Babraj Antoni,
Łacki Franciszek,
Niewolak Konstanty,
Nikolay Stanisław,
Stabrawa Marcin,
Tyrcha Władysław.
 Baryczel Jan,
 Bondi Karol,
 Długosz Andrzej,
 Dymurski Jan,
 Fela Józef,
 Fortuna Jan,

Frej Czesław,
 Gondek Franciszek,
 Gruszkowski Michał,
 Kociołek Franciszek,
 Król Jan,
 Krupa Józef,
 Krzyszkowski Józef,
 Kubicki Józef,
 Lach Wojciech,
 Moll Edward,
 Nieświatowski Tadeusz,
 Nosek Mieczysław,
 Piechura Mikołaj,
 Praćik Eugeniusz,

Rerutko Piotr,
 Rogal Wacław,
 Rynduch Franciszek,
 Saffiński Władysław,
 Sajak Józef,
 Stokłosa Władysław,
 Trepa Franciszek,
 Trepa Władysław,
 Trytek Stanisław,
 Wawrowski Felix,
 Widelka Jan,
 Wrebski Jan,
 Wydro Wojciech,
 Zdun Józef.

Stopień trzeci otrzymał 1 uczeń, do egzaminu poprawczego przeznaczono 3 uczniów.

Klasa III. A.

Baron Stanisław,
Goslar Julian,
Grzybek Stanisław,
Kociołek Błażej,
Płaneta Jan,
Sadowski Edward,
Switalski Jerzy.
 Białoszczyński Władysław,
 Chrobak Walenty,
 Czachurski Ludwik,
 Dragan Hugo,

Gajdecki Tadeusz,
 Galas Piotr,
 Gawenda Edward,
 Gebica Jan,
 Janiec Władysław,
 Jarośniński Antoni,
 Kalicki Maryan,
 Karpiński Władysław,
 Köhler Tadeusz,
 Lelo Józef,
 Maiss Zdzisław,
 Mazur Jan,

Mózgowiec Józef,
 Nodzyński Karol,
 Paruch Eugeniusz,
 Plader Jan,
 Rybicki Franciszek,
 Sarna Józef,
 Staško Łukasz,
 Sukiennik Stefan,
 Szydłowski Władysław,
 Warmuz Franciszek,
 Wróbel Józef.

Stopień drugi otrzymał 1 uczeń, do egzaminu poprawczego przeznaczono 2 uczniów.

Klasa III. B.

Chwastek Antoni,
Grodecki Roman,
Grodecki Stanisław,
Kuc Franciszek,

Majka Władysław,
Pietras Wojciech,
Porębski Jan,
Prostak Stanisław,

Turchalski Władysław,
Tyka Stanisław.
 Brzeziński Wacław,
 Filipezyk Jan,

Flasiński Franciszek,
Gaik Antoni,
Górski Walenty,
Harabasz Jan,
Jankowski Władysław,
Kala Mieczysław,
Kaleta Ludwik,
Kulczycki Józef,

Lalik Władysław,
Nabielec Walenty,
Ogarek Maryan,
Ossoliński Jerzy,
Ożegański Stanisław,
Possinger Edward,
Rzepka Jan,
Samoder Franciszek,

Sliwa Józef,
Szaflarski Wojciech,
Waskowski Antoni,
Wiśniewski Edward,
Wojakowski Wincenty,
Zaczek Szymon,
Zborowski Józef,

Stopień drugi otrzymali 4 uczniowie, stopień trzeci 1; do egzaminu poprawczego przeznaczono 4 uczniów.

Klasa IV. a.

Głab Jan,
Kargól Adam,
Majka Józef,
Rudziński Stefan,
Serwin Stanisław,
Barwiołek Stanisław,
Budzyn Józef,
Gajewski Julian,
Gzyl Wojciech,
Jaroński Ludwik,

Kuc Henryk,
Martynowski Alexander,
Migdal Stanisław,
Pacyna Stanisław,
Pałkowski Franciszek,
Plader Józef,
Porebski Stanisław,
Przepiórka Jan,
Slizowski Jan,
Smoluchowski Józef,

Sroka Ludwik,
Szafraniec Stefan,
Szlamka Edward,
Teczka Stanisław,
Tyreba Alexander,
Wajda Augustyn,
Wilk Stanisław,
Wroniewicz Władysław,
Zieba Jan.

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 1 ucznia.

Klasa IV. B.

Bogacz Andrzej,
Goron Władysław,
Bujak Stanisław,
Capik Mieczysław,
Golarz Władysław,
Herrmann Stanisław,
Kala Józef,
Kubicz Władysław,

Leyko Michał,
Łosiowski Stanisław,
Majka Stanisław,
Matyasik Władysław,
Maczka Michał,
Mroziński Ferdynand,
Nebenzahl Baruch,
Pawłowski Włodzimierz,
Pawulski Marcin,

Paczek Wojciech,
Piechowiec Wincenty,
Pytel Jakób,
Seruga Józef,
Stawarz Teofil,
Szwenk Zygmunt,
Wilkowicz Stanisław,
Wójcicki Józef.

Stopień drugi otrzymali 2 uczniowie, stopień trzeci 1; do egzaminu poprawczego przeznaczono 5 uczniów, do egzaminu uzupełniającego 1.

Klasa V. A.

Cierniak Jędrzej,
Karczmarczyk Antoni,
Kramarski Józef,
Książek Jan,
Matyasik Jan,
Stegmann Rudolf,
Wróblewski Kazimierz,
Budzyński Walenty,
Czekaj Szczepan,
Feix r. Willda Rudolf,

Gaca Michał,
Jarosz Jan,
Jelinek Wiktor,
Kowalski Stefan,
Krawczyk Michał,
Mikołajczyk Henryk,
Musiał Albin,
Nabielec Józef,
Niewolski Stanisław,
Nowakowski Stanisław,

Nowojowski Teofil,
Ogarek Julian,
Orłowicz Józef,
Pawulski Stanisław,
Pietraszkiewicz Maryan,
Pytko Stanisław,
Schindler Wilhelm,
Słodki Józef,
Wiłowski Władysław,
Zyfa Stanisław.

Stopień drugi otrzymali 2 uczniowie, stopień trzeci 1; do egzaminu poprawczego przeznaczono 4 uczniów.

Klasa V. B.

Grodecki Henryk,
Kuc Władysław,
Paryło Franciszek,
Piotrowicz Ludwik,

Bardel Józef,
Bięda Adam,
Daniec Tomasz,
Hępa Franciszek,

Hodobod Alfred,
Jaworski Władysław,
Kania Jan,
Kargól Julian,

Machuicki Adam,
Majta Franciszek,
Michalik Benedykt,
Monderer Artek,
Palamar Ludwik,
Piec Jan.

Pomiankowski Jan,
Siemek Antoni,
Śliwa Edward,
Sroka Tomasz,
Szuro Alexander,
Tara Józef,

Tymko Leon,
Widelka Józef,
Wojtowicz Stanisław,
Wóycik Franciszek,
Wrębski Stanisław.

Stopień drugi otrzymał 1 uczeń, do egzaminu poprawczego przeznaczono 4 uczniów.

Klasa VI.

Fielek Franciszek,
Jantos Jakób,
Olchawski Marcin,
Piech Szymon,
Rychlicki Józef,
Ziemski Józef.
Asboth Tadeusz,
Daniec Bronisław,
Dzielski Józef.

Dziura Adam,
Gogela Teofil,
Güntner Rudolf,
Hamielec Jan,
Holländer Abraham,
Kalisz Władysław,
Koczyński Wojciech,
Kłodnicki Tadeusz,
Kulezycki Stefan,
Mizerski Józef.

Olbrycht Jan,
Osiecki Alexander,
Płaczek Kazimierz,
Prajer Julian,
Rybicki Stanisław,
Słowik Henryk,
Więzorek Paweł,
Woda Stanisław,
Zulawski Sławomir.

Stopień drugi otrzymało 9 uczniów, stopień trzeci 1; do egzaminu poprawczego przeznaczono 11 uczniów, do egzaminu uzupełniającego 1.

Klasa VII. A.

Hojecki Jan (mł.),
Zimmermann Berl.
Bieniek Wawrzyniec,
Cebula Jan,
Dziura Kazimierz,
Gadek Władysław,
Giza Franciszek,
Głód Antoni,
Kaczmarczyk Antoni.

Kołodziej Marcin,
Kowalski Zygmunt,
Kulezycki Leopold,
Kwaśniak Jan,
Labeź Ałojzy,
Lach Piotr,
Maziarski Tomasz,
Peltz Jan,
Piotrowski Alexander.

Schaftler Abraham,
Sokołowski Marian,
Sora Jakób,
Stabrawa Józef,
Szerer Abraham,
Szuro Jan,
Warchalowski Jan,
Wojtowicz Władysław,
Zielenkiewicz Witold.

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 7 uczniów.

Klasa VII. B.

Bauer Karol.
Odroń Jan,
Szklarz Anatol.
Gofron Bartłomiej,
Kerekjarto Zygmunt.

Kołodziej Jan,
Krotos Józef,
Lodyński Marian,
Lucki Antoni,
Maiss Henryk.

Palmi Jan,
Piatkowski Adam,
Płaczek Władysław,
Sarnecki Tomasz,
Wysocki Władysław.

Stopień drugi otrzymali 4 uczniowie, stopień trzeci 1; do egzaminu poprawczego przeznaczono 6 uczniów.

Klasa VIII.

Kazior Bolesław.
Nosal Jan,
Serwin Jan,
Wojas Michał.
Aleksandrowicz Efraim,
Baluk Jan,
Baluk Stanisław,
Baron Bronisław,
Bobrowski Józef,
Danikiewicz Franciszek,
Dragan Marcin,
Dziadyk Stanisław,
Grołowski Władysław,

Güntner Mieczysław,
Janowski Alexander,
Jaworski Jan,
Klimek Józef,
Kolek Ignacy,
Kozior Franciszek,
Kutschera Emil,
Lahociński Jan,
Mosiewicz Tadeusz,
Nowak Wojciech,
Oświecimski Adam,
Poleyn Janusz,
Przybyś Wojciech,
Romański Jan,

Schanzer Tobiasz,
Schwenk Józef,
Skimina Ludwik,
Sokołowski Witold,
Soltys Władysław,
Stabrawa Władysław,
Zaczezek Jan,
Szymczyk Stanisław,
Zachara Jan,
Zachara Stanisław,
Zaczek Michał,
Zajac Roman,
Zygmund Eugeniusz.

Wynik egzaminu dojrzałości.

Egzamin dojrzałości składało: uczniów publicznych	11
prywatysta	1
eksternistów	2
Uznano za dojrzałych z odznaczeniem uczniów publicznych	8
» za dojrzałych	28
Pozwolono poprawić egzamin z jednego przedmiotu: uczniom publicznym	4
prywatystę	1
Uznano za niedojrzałych i reprobowano na rok: ucznia publicznego	1
eksternistów	2

Egzamin dojrzałości z odznaczeniem złożyli:

1. Baluk Jan, urodz. d. 27. grudnia 1883. r. w Myślenicach.
2. Dragan Marcin Teofil, urodz. d. 11. listopada 1882. r. w Chyrowie.
3. Dziadyk Stanisław Leon, urodz. d. 19. maja 1882. r. w Przemyslanach.
4. Kazior Bolesław Kasper, urodz. d. 6. stycznia 1880. r. w Nowym Wiśniczu.
5. Nosal Jan, urodz. d. 1. stycznia 1882. r. w Mikuszowicach.
6. Serwin Jan, urodz. d. 20. czerwca 1884. r. w Jadownikach.
7. Szymczyk Stanisław, urodz. d. 15. czerwca 1881. r. w Mikuszowicach.
8. Wojaś Michał, urodz. d. 8. września 1880. r. w Klaju.

Za dojrzałych uznani:

1. Aleksandrowicz Efroim, urodz. d. 26. grudnia 1879. r. w Gorlicach.
2. Baluk Stanisław, urodz. d. 3. maja 1879. r. w Myślenicach.
3. Baron Bronisław Romuald, urodz. d. 7. lipca 1882. r. w Bochni.
4. Bobrowski Józef Stanisław, urodz. d. 3. marca 1882. r. w Okocimiu.
5. Danikiewicz Franciszek Jan, urodz. d. 7. stycznia 1883. r. w Kołanowie.
6. Grotowski Władysław Marek, urodz. d. 24. kwietnia 1884. r. w Bochni.
7. Güntner Mieczysław Konstanty Alfons, ur. d. 23. października 1884. r. w Bochni.
8. Janowski Alexander Władysław, urodz. d. 31. maja 1883. r. w Sędziszowie.
9. Jaworski Jan Franciszek, urodz. d. 30. października 1882. r. w Nowym Sączu.
10. Klimek Józef, urodz. d. 1. września 1879. r. w Tuchowie.
11. Kolek Ignacy, urodz. d. 1. lutego 1882. r. w Jadownikach.
12. Kozior Franciszek Jan, urodz. d. 1. grudnia 1880. r. w Nowym Wiśniczu.
13. Kutschera Emil Hipolit, urodz. d. 13. czerwca 1879. r. w Tarnopolu.
14. Lahociński Jan Józef, urodz. d. 27. maja 1882. r. w Pilźnie.
15. Mosiewicz Tadeusz, urodz. d. 6. sierpnia 1879. r. w Wulce Mazowieckiej.
16. Nowak Wojciech, urodz. d. 8. marca 1881. r. w Kamionnej.
17. Oświecimski Adam Zbigniew, urodz. d. 7. października 1884. r. w Bochni.
18. Przybyś Wojciech, urodz. d. 20. października 1882. r. w Rzezawie.
19. Romański Jan Mieczysław, urodz. d. 20. czerwca 1883. r. w Sulkowszczyźnie.

20. Schanzer Tobiasz, urodz. d. 12. czerwca 1884. r. w Bochni.
21. Schwenk Józef Alexander, urodz. d. 18. marca 1884. r. w Wieliczce.
22. Sokolowski Witold Maryan Karol, urodz. d. 28. stycznia 1882. r. w Wieliczce.
23. Sołtys Władysław Jan, urodz. d. 3. maja 1882. r. w Bochni.
24. Zachara Jan Błażej, urodz. d. 2. lutego 1883. r. w Brzezowcu.
25. Zaczek Michał, urodz. d. 22. września 1881. r. w Lipnicy Murowanej.
26. Zajac Roman Rudolf, urodz. d. 23. maja 1880. r. w Bochni.
27. Zygmund Eugeniusz Teodor, urodz. d. 9. listopada 1881. r. w Gliniku Maryam-
[polskim.
28. Łata Jan, urodz. d. 19. lipca 1880. r. w Bielezy.

Z abiturjentów, uznanych za dojrzałych, zamierza udać się:

na wydział teologiczny	10
» » prawniczy	7
» » lekarski	4
» » filozoficzny	5
do szkoły politechnicznej	3
» akademii wojskowej	2
» » handlowej	1
» innych zawodów	4

Z egzaminowanych abiturjentów, uczniów publicznych, ukończyło gimnazjum:

w przeciągu 8 lat	24
» » 9 lat	13
» » 10 lat	1
» » 11 lat	2
» » 12 lat	1

OGŁOSZENIE.

Rok szkolny 1902/1903 rozpocznie się nabożeństwem dnia 3-go września 1902. roku.

Wpisy uczniów na rok szkolny 1902/1903 odbywać się będą w trzech ostatnich dniach sierpnia. Późniejsze zgłoszenie się do zapisu tylko w razie ważnych powodów uwzględni Dyrekcya.

Uczniowie mają do wpisów zgłaszać się osobiście w towarzystwie rodziców lub opiekunów i mają przedłożyć świadectwo szkolne z ostatniego półrocza i wypełnioną kartę wpisową.

Uczniowie, nowo do zakładu wstępujący, mają przedłożyć:

a) metrykę chrztu lub urodzenia, bez której żadnego ucznia nie można przyjąć,

b) świadectwo rewakcytacji, odbytej w roku, poprzedzającym wstąpienie do gimnazjum, z wyjątkiem tych uczniów, u których niewątpliwie sprawdzić można, że przebyli ospę rodzimą,

c) ostatnie świadectwo szkolne tego zakładu, do którego przedtem uczęszczali, z potwierdzeniem Dyrekcji, że mogą przejść bez przeszkody do innego zakładu,

d) świadectwo moralności w razie przerwy w uczęszczaniu do szkoły.

Przy wpisie uczniowie, wstępujący do zakładu, mają uiścić takse wstępną w kwocie 4 K 20 h.

Każdy uczeń ma złożyć przy wpisie 2 K na zbiory naukowe.

Z początkiem drugiego półrocza składa każdy uczeń 1 K na cele zabaw szkolnych.

Oplatę szkolną, która na jedno półrocze wynosi 30 K, złożyć mają uczniowie w ciągu pierwszych sześciu tygodni każdego półrocza. Uczniowie klasy I. złożyć ją mogą za pierwsze półrocze w ciągu trzech pierwszych miesięcy.

Egzamina wstępne do klasy I. można składać w dwóch terminach. Pierwszy z tych terminów przypada na początek wakacji, drugi na dzień 1. i 2., w razie potrzeby także na dzień 3. września.

W każdym z tych terminów rozstrzyga się o przyjęciu lub nieprzyjęciu ucznia do klasy I. stanowczo, a powtórzenia wstępnego egzaminu ani w tutejszym ani w innym zakładzie dopuścić nie można.

Egzamina poprawcze rozpoczną się w dniu 1. września o godzinie 8. z rana; egzamina wstępne od kl. II. do VIII. należy składać w pierwszej połowie września, w dniu, który Dyrekcyja oznaczy.

Ponieważ częste porozumiewanie się szkoły z rodzicami i nadzorem domowym jest rzeczą bardzo pożądaną, dlatego w każdą niedzielę po dniu 1. i 15. miesiąca po nabożeństwie szkolnem znajdować się będzie Dyrektor i profesorowie w sali konferencyjnej dla udzielania rodzicom i nadzorcom domowym wiadomości o postępie w nauce i o prowadzeniu się uczniów.

Uczniowi wolno tylko w takim domu mieszkać, w którym odpowiedzialny nadzorca stosuje się ściśle do regulaminu, ułożonego dla osób, utrzymujących w swych domach uczniów. Jeżeli odpowiedzialny nadzorca nie wypełnia swych obowiązków, Dyrektor zakładu ma prawo zażądać od rodziców lub opiekuna ucznia, aby go natychmiast w innym domu umieścili, a w przeciwnym razie wzbroni uczniowi dalszego uczęszczania do szkoły.

Michał Żułkiewicz,

Dyrektor.

